

rewitalizacja
w Krakowie

www.rewitalizacja.krakow.pl

Raport
z realizacji programów rewitalizacji
w Krakowie
(stan na 31.12.2015 r.)

Spis treści

1.	WSTĘP	3
2.	REWITALIZACJA W KRAKOWIE	4
3.	MIEJSKI PROGRAM REWITALIZACJI KRAKOWA (MPRK)	8
3.1	WYBÓR ZESPOŁÓW WYZNACZONYCH DO REWITALIZACJI.....	10
3.2	STAN REALIZACJI DZIAŁAŃ WPISANYCH DO MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI KRAKOWA	12
	<i>Zespół I</i>	12
	<i>Zespół II</i>	13
	<i>Zespół III</i>	14
	<i>Zespół IV</i>	14
	<i>Zespół V</i>	15
	<i>Zespół VI</i>	16
	<i>Zespół VII</i>	17
	<i>Zespół VIII</i>	17
4.	LOKALNE PROGRAMY REWITALIZACJI - WSTĘP.....	19
4.1	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI STAREGO MIASTA	22
	<i>Stan realizacji projektów wpisanych do LPR Starego Miasta</i>	23
4.2	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI „STAREJ” NOWEJ HUTY	32
	<i>Stan realizacji projektów wpisanych do LPR „starej” Nowej Huty</i>	33
4.3	LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI ZABŁOCIA	38
	<i>Stan realizacji projektów wpisanych do LPR Zabłocia</i>	39
5.	PROGRAM REHABILITACJI ZABUDOWY BLOKOWEJ NA TERENIE GMINY MIEJSKIEJ KRAKÓW	41
	OCAL – OSIEDLOWE CENTRA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ	45
6.	USTAWA O REWITALIZACJI I RPO WM 2014-2020 – SZANSA NA POZYSKANIE DODATKOWEGO FINANSOWANIA.	46
	USTAWA O REWITALIZACJI (Dz.U z 3 LISTOPADA 2015 R. POZ.1777)	46
	REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO	47
	WYTYCZNE MINISTRA ROZWOJU W ZAKRESIE REWITALIZACJI W PROGRAMACH OPERACYJNYCH NA LATA 2014-2020	48
	SPIS TABEL.....	50
	SPIS MAP 50	
	SPIS WYKRESÓW	50

1. Wstęp

Raport z realizacji dotychczas obowiązujących w Krakowie programów rewitalizacji, tj.: *Lokalnego Programu Rewitalizacji Starego Miasta*, *Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty*, *Lokalnego Programu Rewitalizacji Zabłocia* – przedstawia stan realizacji projektów rewitalizacyjnych wpisanych do powyższych programów.

Stopień realizacji projektów rewitalizacyjnych został podzielony na kilka kategorii, według których uszeregowano projekty:

- Zrealizowane – projekty, które zostały zakończone.
- Częściowo zrealizowane – projekty, których zakres został częściowo zrealizowany bez dalszej kontynuacji.
- W trakcie realizacji – projekty, które są realizowane (w tym także projekty o charakterze ciągłym).
- Niezrealizowane – projekty, do których realizacji nie doszło, bądź wykonano tylko dokumentację, a następnie zaniechano ich realizacji), niektóre z tych projektów będą wymagały wykreślenia podczas aktualizacji programów rewitalizacji.
- Brak danych – projekty, dla których nie uzyskano miarodajnych informacji co do stanu ich realizacji.

Informacje na temat stanu realizacji projektów uzyskano ze sprawozdań z realizacji Budżetu Miasta Krakowa (BMK) za lata 2007 –2015 oraz z akcji ankietyzacyjnej przeprowadzonej w terminie 12.04 – 6.06.2016 r. przez Wydział Rozwoju Miasta (WR) Urzędu Miasta Krakowa (UMK). W celu oceny realizacji przedsięwzięć wysłano zapytania do 22 podmiotów odnośnie projektów wpisanych do lokalnych programów rewitalizacji obowiązujących na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Od 4 podmiotów nie otrzymano odpowiedzi.

Uchwałą nr CXXI/1906/14 z 5 listopada 2014 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła *zaktualizowany Miejski Program Rewitalizacji Krakowa*, uchylając tym samym Miejski Program Rewitalizacji Krakowa (MPRK) z 2008 roku. Do obowiązującego MPRK nie przeprowadzono naboru projektów, zebrano jedynie propozycje przedsięwzięć.

2. Rewitalizacja w Krakowie

„**Rewitalizacja** to kompleksowy, skoordynowany, wieloletni, prowadzony na określonym obszarze proces przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych, inicjowany przez samorząd terytorialny (głównie lokalny) w celu wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego, poprzez nadanie mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do jego rozwoju, w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania endogeniczne” (wg *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa*, Warszawa, 13 sierpnia 2008 r.).

Dotychczasowe działania Miasta dotyczące rewitalizacji skupiały się na formułowaniu strategii działań rewitalizacyjnych dla Krakowa oraz scharakteryzowaniu obszarów kryzysowych, wymagających podjęcia tychże działań. W związku z tym na zlecenie UMK opracowano programy rewitalizacji – wieloletnie programy w sferze zagospodarowania przestrzeni, infrastruktury technicznej, społeczno-gospodarczej, kulturalnej, a także środowiska naturalnego, opisujące stan i stopień degradacji terenu (obszaru rewitalizacji) za pomocą wskaźników społecznych i ekonomicznych oraz planowane do realizacji działania, jak również system ich wdrażania, których celem jest wyprowadzenie tego obszaru z sytuacji kryzysowej poprzez nadanie mu nowych funkcji lub przywrócenie funkcji, jakie pełnić powinien zgodnie ze swoją specyfiką (wg *Metodyki przygotowania i oceny programu rewitalizacji w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013*)

Szczególną rolę nadano procesom rehabilitacji, która stanowi jeden z elementów działań rewitalizacyjnych, podobnie jak rekultywacja, regeneracja, przebudowa, modernizacja, konserwacja, itp. Celem rehabilitacji jest dostosowanie istniejących obszarów zabudowy do współczesnych wymogów i potrzeb, poprawienie warunków życia mieszkańców oraz podniesienie atrakcyjności przestrzeni miejskiej poprzez poprawę estetyki i standardu technicznego obiektów budowlanych, wykreowanie przestrzeni publicznych oraz podkreślenie istniejących walorów układu przestrzennego.

Od 2010 r. Urząd Miasta Krakowa podejmuje działania mające zainicjować proces rehabilitacji obszarów zabudowy blokowej osiedli mieszkaniowych na terenie Krakowa. Rehabilitacja zabudowy blokowej osiedli mieszkaniowych stanowi istotny element procesów rewitalizacji miast (wg *Założeń programu rehabilitacji zabudowy blokowej osiedli na terenie gminy miejskiej Kraków*). Po przeprowadzonej analizie w Krakowie wskazanych zostało 19 osiedli jako wymagających przeprowadzenia działań rehabilitacyjnych. W lipcu 2012 r. Rada Miasta Krakowa podjęła decyzję o objęciu w pierwszej kolejności programami rehabilitacji zabudowy blokowej trzech osiedli: Olszy II, Ugorka i Azorów. W 2013 r. Urząd Miasta Krakowa rozpoczął proces opracowywania pilotażowego Programu Rehabilitacji Zabudowy Blokowej dla osiedli Ugorek i Olsza II. Program jest tworzony w trybie partycypacyjnym, czyli z możliwie jak największym udziałem szeroko rozumianej strony społecznej – lokalnej społeczności oraz z udziałem organizacji pozarządowych i środowiska naukowego.

Obecnie na terenie Gminy Miejskiej Kraków obowiązują:

- *Miejski Program Rewitalizacji Krakowa* (MPRK) przyjęty Uchwałą Nr CXXI/1906/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 5 listopada 2014 r. opracowany przez firmę Lider Projekt Sp. z o.o., będący aktualizacją *Miejskiego Program Rewitalizacji Krakowa* przyjętego Uchwałą Nr LIII/672/08 Rady Miasta Krakowa z dnia 8 października 2008 r. opracowanego przez BIG- STÄDTEBAU GmbH.

- *Lokalny Program Rewitalizacji Starego Miasta* (LPR Starego Miasta) przyjęty Uchwałą Nr LIII/673/08 Rady Miasta Krakowa z dnia 8 października 2008 r., opracowany przez BIG-STÄDTEBAU GmbH.
- *Lokalny Program Rewitalizacji „starej” Nowej Huty* (LPR „starej” Nowej Huty) przyjęty Uchwałą Nr LIII/673/08 Rady Miasta Krakowa z dnia 8 października 2008 r., opracowany przez BIG-STÄDTEBAU GmbH.
- *Lokalny Program Rewitalizacji Zabłocia* (LPR Zabłocia) przyjęty Uchwałą Nr XC/1193/10 Rady Miasta Krakowa z dnia 13 stycznia 2010 r., jako aktualizacja Programu Rewitalizacji i Aktywizacji Poprzemysłowego Obszaru Zabłocia (Uchwała Nr CXIX/1284/06 Rady Miasta Krakowa z dnia 25.10.2006 r.), opracowany przez Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych.
- *Ramowy program ochrony i rewitalizacji zespołu historyczno- krajobrazowego Twierdzy Kraków* przyjęty Uchwałą Nr CXIX/1294/06 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 października 2006 r.

Dokument ten jest zobowiązaniem i wytyczną dla Miasta w zakresie rewitalizacji terenów Twierdzy Kraków, w uzupełnieniu do postanowień *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Krakowa*; opracowany przez Wspólny Zespół Zadaniowy Gminy Miejskiej Kraków oraz Inicjatywy Obywatelskiej „Otwarta Twierdza” Fundacji Aktywnej Ochrony Zabytków Techniki i Dziedzictwa Kulturowego „Janus”.

Kalendarium działań rewitalizacyjnych podejmowanych w Krakowie

- 1993-1994** Urząd Miasta Krakowa podjął problematykę rewitalizacji w trakcie opracowywania projektu pn. „Kazimierz - Plan Działań” w ramach programu Unii Europejskiej ECOS we współpracy z Edynburgiem i Berlinem.
- 2002** Zgłoszono wnioski w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na lata 2004 – 2006 (ZPORR) związane z Kazimierzem:
- dla „Kwartалу św. Wawrzyńca” o roboczym tytule „Budowa centrum kulturowego w dzielnicy Kazimierz w Krakowie”,
 - dla całego obszaru Kazimierza o roboczym tytule „Rewitalizacja przestrzeni miejskiej Kazimierz”.
- 2003** Powołano Zespół Zadaniowy ds. rewitalizacji obszaru krakowskiego Kazimierza.
- W ramach wstępnego naboru ZPORR zostały zgłoszone następujące projekty związane z rewitalizacją krakowskiego Kazimierza:
- „Kwartal św. Wawrzyńca” (przy współudziale Wydziału Strategii i Rozwoju Miasta),
 - Promocja marki Kazimierz (przy współudziale Wydziału Strategii i Rozwoju Miasta),
 - Biuro Lokalne dla aktywizacji społeczności krakowskiego Kazimierza (przy współudziale Wydziału Strategii i Rozwoju Miasta).
- 2004** Opracowano pilotażowy *Program rewitalizacji i aktywizacji ekonomicznej obszaru Zabłocia* (LPR Zabłocia).

- 2005** Rada Miasta Krakowa dnia 26 października 2005 r. przyjęła Uchwałę Nr XCII/926/05 w sprawie przystąpienia do opracowania Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa – Lokalnego Programu Rewitalizacji (LPR). Jednocześnie zadecydowała, że program ten ma dotyczyć całego miasta, wyznaczając granice obszarów rewitalizacji, a powinien zostać poprzedzony opracowaniem Założeń.
- 2006** Ogłoszono konkurs na opracowanie Założeń Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa - Lokalnego Programu Rewitalizacji (Założeń LPR).
- 2008** 8 października 2008 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła uchwały w sprawie przyjęcia MPR oraz dwóch LPR: Starego Miasta i „starej” Nowej Huty.
- 2009** Zarząd Województwa Małopolskiego podjął decyzję w sprawie wyboru projektów do dofinansowania. Na terenie Gminy Kraków wybrane zostały dwa projekty: *"Budowa kładki pieszo-rowerowej przez Wisłę Kazimierz – Podgórze na odcinku pomiędzy mostami Piłsudskiego i Powstańców Śląskich"* (dofinansowanie w kwocie 15 000 000 zł) oraz *"Teatr Ludowy - modernizacja"* (699 346,56 zł).
- 2010** 13 stycznia 2010 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła uchwałę w sprawie przyjęcia *Lokalnego Programu Rewitalizacji Zabłocia* jako aktualizacji *Programu Rewitalizacji i Aktywizacji Przemysłowego Obszaru Zabłocia*.
- 12 maja 2010 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła uchwałę w sprawie kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w zakresie przygotowania programu zabudowy blokowej na terenie Gminy Miejskiej Kraków.
- 3 listopada 2010 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła uchwałę w sprawie przyjęcia *Założeń programu rehabilitacji zabudowy blokowej na terenie Gminy Miejskiej Kraków*.
- 2011** 23 sierpnia 2011 r. ogłoszono konkurs architektoniczno-urbanistyczny, ideowy na opracowanie koncepcji rewitalizacji przestrzeni publicznej w osi alei Róż i placu Centralnego im. Ronalda Reagana w Nowej Hucie. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło 25 listopada 2011 r. Konkurs stanowił etap przygotowań do opracowania Planu Rewitalizacji dla ujętego w LPR „starej” Nowej Huty projektu pilotażowego – Oś: aleja Róż – pl. Centralny w powiązaniu z łąkami Nowohuckimi.
- 2012** 23 marca 2012 r. Urząd Miasta Krakowa ogłoszono międzynarodowy konkurs ideowy „Kraków Nowa Huta Przyszłości”. Konkurs był jednym z etapów przygotowania projektu „Nowa Huta Przyszłości”, którego realizacja ma być finansowana z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020 (wartość przedsięwzięcia szacowana była na 2 mld zł).
- 12 lipca 2012 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła uchwałę w sprawie wyboru osiedli, dla których sporządzony zostanie pilotażowy Program Rehabilitacji Zabudowy Blokowej. Wskazano osiedla: Azory, Olsza II i Ugorek.
- W dniach 28-29 listopada 2012 r. Wydział Rozwoju Miasta zorganizował warsztaty na osiedlu Ugorek, będące formą konsultacji społecznych i jednocześnie wstępem do przygotowania programu rehabilitacji zabudowy blokowej na osiedlu Ugorek.
- 2013** 15 marca Wydział Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Krakowa włączył się w realizację Społecznej Inicjatywy Obywatelskiej „Nowa Krupnicza”.

W dniach 19-20 marca Wydział Rozwoju Miasta zorganizował warsztaty na osiedlu Olsza II, będące formą konsultacji społecznych i jednocześnie wstępem do przygotowania programu rehabilitacji zabudowy blokowej na osiedlu Olsza II.

W dniach 5-6 czerwca Wydział Rozwoju Miasta zorganizował warsztaty na osiedlu Azory, będące formą konsultacji społecznych i jednocześnie wstępem do przygotowania programu rehabilitacji zabudowy blokowej na osiedlu Azory.

26 lipca Wydział Rozwoju Miasta zawarł umowę z firmą Lider Projekt Sp. z o.o. wyłonioną w postępowaniu przetargowym na aktualizację Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa.

16 września Wydział Rozwoju Miasta zorganizował V spotkanie z cyklu dyskusji w ramach Krakowskiego Forum NAUKA-BIZNES-MIESZKAŃCY-SAMORZĄD. Spotkanie poświęcone było partycypacyjnej formule tworzenia programów rewitalizacji – Programu Rehabilitacji Zabudowy Blokowej Gminy Miejskiej Kraków.

18 września zawierając umowę o współpracy z British Council Wydział Rozwoju Miasta rozpoczął realizację projektu Active Citizens – Aktywna Społeczność w Krakowie na osiedlach Azory, Olsza II i Ugorek.

12 listopada spotkaniem przygotowawczym z lokalną społecznością, a następnie spotkaniem Forum Programowego 15 grudnia, Wydział Rozwoju Miasta rozpoczął opracowywanie pilotażowego Programu Rehabilitacji osiedli Ugorek i Olsza II w formule partycypacji społecznej.

2014 W okresie od 30 marca do 8 czerwca w ramach Forum Rehabilitacji Osiedli na terenie osiedla Ugorek i Olsza II odbył się cykl trzech sesji strategicznych oraz szereg wydarzeń uzupełniających: spacerzy badawcze, spotkania tematyczne, warsztaty projektowe oraz wieńczący cykl Piknik na Ugorku i Olszy. Uruchomiono także punkt informacyjny oraz wydawano gazetkę osiedlową. Działania na terenie osiedli podejmowane były przez WR UMK oraz Stowarzyszenie Pracownia Obywatelska, przy współpracy z Instytutem Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Instytutem Projektowania Urbanistycznego Politechniki Krakowskiej oraz kolektywem Palce Lizać.

Od kwietnia do lipca w ramach projektu Active Citizens – Aktywna Społeczność w Krakowie przeprowadzono rekrutację uczestników oraz szkolenia (warsztaty), a ich Uczestnicy opracowali mini-projekty społeczne, które wzięły udział w konkursie grantowym. Wybrano sześć spośród zgłoszonych koncepcji, które otrzymały dofinansowanie do kosztów realizacji. Realizacja miniprojektów potrwa do września 2015 r.

25 lipca WR UMK zawarł umowę z firmą Aleksander Noworól Konsulting wyłonioną w postępowaniu przetargowym na aktualizację Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty. 29-30 lipca odbyły się spotkania konsultacyjno-informacyjne w sprawie aktualizacji LPR „starej” Nowej Huty. 4 września zaprezentowano projekt aktualizacji LPR „starej” Nowej Huty i rozpoczęto konsultacje społeczne. 28 listopada Wykonawca aktualizacji przekazał przygotowany dokument aktualizacji programu.

5 listopada Rada Miasta Krakowa przyjęła uchwałą zaktualizowany Miejski Program Rewitalizacji Krakowa (MPRK).

2015 W maju 2015 r. przystąpiono do konkursu ogłoszonego przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju pt. "Modelowa rewitalizacja miast" - złożono fiszkę projektową pn. "Miejski Program Rehabilitacji Zabudowy Blokowej". Projekt został pozytywnie oceniony w pierwszym etapie konkursu. Drugi etap konkursu zaplanowano na I kwartał 2016 r.

W ramach wspólnego z Fundacją British Council projektu „Active Citizens - Aktywna Społeczność w Krakowie” wspierano działania realizowane przez mieszkańców i liderów lokalnych na osiedlach Azory, Olsza II i Ugorek w ramach wybranych mini-projektów społecznych.

Podczas realizacji projektu USER w ramach programu URBACT II uczestniczono w Lokalnej Grupie Wsparcia na osiedlu Azory, opracowano Lokalny Plan Działania dla osiedla Azory, uczestniczono w konferencji podsumowującej projekt USER w Grenoble oraz w opracowaniu dokumentu końcowego: "Improving the uses of public spaces in European cities - Contributions from the USER project".

W ramach partnerstwa z Politechniką Krakowską przygotowano i uruchomiono nowy kierunek studiów podyplomowych "Środowisko mieszkaniowe w obszarach zurbanizowanych: rozwój, przekształcenia, rewitalizacja".

3 listopada 2015 weszła w życie ustawa o rewitalizacji z 9 października 2015

3. Miejski Program Rewitalizacji Krakowa (MPRK)

Podstawę prawną do sporządzenia Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa stanowiła Uchwała nr XCII/926/05 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa – Lokalnego Programu Rewitalizacji. Zgodnie z tą uchwałą Wydział Strategii i Rozwoju Miasta (SR) ogłosił konkurs na opracowanie Założeń Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa – Lokalnego Programu Rewitalizacji. W Założeniach przedstawiono koncepcję docelowej struktury dokumentu, na podstawie której sporządzono MPRK. Program po opracowaniu przez BIG-STÄDTEBAU GmbH został przyjęty Uchwałą Nr LIII/672/08 Rady Miasta Krakowa z dnia 8 października 2008 r.

Miejski Program Rewitalizacji Krakowa powstał jako ogólnomiejski program analizujący sytuację w Krakowie pod kątem występowania zjawisk kryzysowych i zapotrzebowania na działania rewitalizacyjne, definiujący generalne formy i metody postępowania przy wdrażaniu i realizacji procesu rewitalizacji oraz wytyczający obszary wymagające podjęcia działań rewitalizacyjnych. MPRK jest wieloletnim, interdyscyplinarnym i zintegrowanym programem operacyjnym będącym punktem odniesienia dla władz, instytucji publicznych oraz podmiotów prywatnych w zakresie działań ukierunkowanych na rewitalizację obszarów kryzysowych, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Stanowi podstawę do sporządzenia Lokalnych Programów Rewitalizacji. Dokument jest również narzędziem umożliwiającym przygotowanie i wdrażanie konkretnych projektów. Celem MPRK było zidentyfikowanie istniejących problemów i negatywnych zjawisk natury przestrzennej, funkcjonalnej, społecznej i budowlanej oraz wskazanie potencjalnych sposobów ich zniwelowania, usunięcia lub zapobiegania ich powstawania.

Uchwałą nr CXXI/1906/14 z 5 listopada 2014 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła zaktualizowany Miejski Program Rewitalizacji Krakowa. Przygotowaniem dokumentu wg wytycznych opracowanych przez Wydział Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Krakowa zajmowała się firma Lider Projekt Sp. z o.o. Aktualizacja została podjęta ze względu na konieczność ewaluacji bieżącej realizacji programu, opracowania diagnozy stanu aktualnego oraz dostosowania programu rewitalizacji do nowych wytycznych Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2014-2020 w celu pozyskania środków z funduszy strukturalnych (dotychczas obowiązują wymagania określone w „*Metodyce przygotowania i oceny programów rewitalizacji w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu operacyjnego na lata 2007-2013*”). W trakcie prac nad aktualizacją MPRK zweryfikowano przyjętą delimitację, poddano ewaluacji dotychczas podejmowane działania rewitalizacyjne, zweryfikowano cele strategiczne i operacyjne MPRK oraz wskazano dalsze działania, które służyć będą rewitalizacji obszarów kryzysowych miasta Krakowa. W MPRK dokonano analizy sytuacji w skali całego Krakowa, uwzględniając takie dziedziny jak: ponadregionalne i regionalne znaczenie miasta, środowisko kulturowe, ochrona środowiska, struktura przestrzenno-funkcjonalna, gospodarka, sfera społeczna, infrastruktura społeczna, kultura, nauka i administracja, aktywność społeczna, działalność jednostek administracji samorządowej i organizacji pozarządowych, partnerstwo publiczno-prywatne, mienie komunalne i finanse miasta. Analiza ta była podstawą do sporządzenia analizy SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats), przedstawiającej mocne i słabe strony Krakowa oraz szanse i zagrożenia (związane z możliwością występowania pozytywnych i niekorzystnych zmian). Analiza SWOT posłużyła do sformułowania celów operacyjnych procesu rewitalizacji w Krakowie oraz operacyjnych działań, które należy podjąć, by móc założone cele osiągnąć. Wynikiem działań rewitalizacyjnych powinny być oczekiwane oddziaływania, przynoszące pozytywne efekty:

- Wzrost efektywności zaangażowanych środków z funduszy strukturalnych i uzyskanie większej trwałości wdrożonych działań.
- Uzdrowienie sytuacji w obszarach rewitalizacji, szczególnie w dziedzinach związanych z mieszkalnictwem, pracą, sytuacją socjalną mieszkańców, handlem, usługami i komunikacją.
- Uporządkowanie zdegradowanych struktur urbanistycznych.
- Powstanie nowatorskiej działalności gospodarczej w branżach ukierunkowanych na nowe technologie, które nie będą kolidowały z wysokim standardem mieszkaniowym.
- Integracja społeczna „grup problemowych” oraz likwidacja dyskryminacji i wykluczeń społecznych.
- Wzrost walorów ekologicznych przyrody, wód i terenów zielonych oraz obszarów niezabudowanych.
- Sprawdzenie jakości funkcjonowania administracji miejskiej (w trakcie koordynowania prac różnych uczestników), nawiązanie bliskich kontaktów z mieszkańcami, powstanie nowych organizacji i stowarzyszeń, których współpraca wybiegać będzie daleko poza czas trwania rewitalizacji.

W Miejskim Programie Rewitalizacji Krakowa przedstawiono instrumenty wdrażania procesu rewitalizacji: zasady systemu zarządzania (stworzenie struktur zarządzania procesem rewitalizacji, zasady sterowania projektami, koncepcje współpracy Urzędu Miasta Krakowa z innymi uczestnikami procesu, koncepcje organizowania konsultacji społecznych, działania z zakresu public relations), plan docelowy (zasady tworzenia planu docelowego, koncepcje organizowania konsultacji społecznych),

zasady systemu monitorowania (system monitoringu na potrzeby programu, wskaźniki, ewaluacja), założenia systemu finansowania.

Zaktualizowany MPRK ze względu na swoją obszerność zawiera załączniki:

- Załącznik Nr 1 – Analizy w skali miasta
- Załącznik Nr 2 – Wyniki konsultacji społecznych
- Załącznik Nr 3 – Lista projektów oczekujących na włączenie do MPRK
- Załącznik Nr 4 – Instrukcja dla beneficjentów
- Załącznik Nr 5 – Instrukcja monitorowania MPRK

Miejski Program Rewitalizacji Krakowa oraz pozostałe dokumenty programowe, udostępniony jest na stronach www.bip.krakow.pl oraz www.rewitalizacja.krakow.pl.

W związku z wejściem w życie ustawy o rewitalizacji, opracowaniem dokumentów programowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego (RPO WM) na lata 2014-2020 oraz wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych, konieczne będzie dostosowanie Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa do obowiązującego stanu prawnego.

3.1 Wybór zespołów wyznaczonych do rewitalizacji

W *Miejskim Programie Rewitalizacji Krakowa* wyznaczono osiem zespołów rewitalizacji. Są to obszary zdegradowane społecznie, kulturowo, gospodarczo lub środowiskowo charakteryzujące się występowaniem łącznie co najmniej trzech spośród siedmiu wyznaczonych kryteriów:

- wysoki poziom bezrobocia mieszkańców,
- wysoki poziom ubóstwa oraz trudne warunki mieszkaniowe,
- wysoki poziom przestępczości,
- niski poziom wykształcenia mieszkańców,
- niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców,
- wysoki poziom degradacji technicznej infrastruktury i budynków,
- wysoki poziom zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

W *Miejskim Programie Rewitalizacji Krakowa* wyznaczono dokładne granice wybranych obszarów i dokonano ich analizy. Obszary wyznaczone do rewitalizacji:

- **Zespół I:** Stare Miasto, Kleparz, Piasek, Nowy Świat, Stradom, Wesoła Zachód, Kazimierz, część Grzegórzek Zachód, Półwsie Zwierzynieckie
- **Zespół II:** Stare Podgórze, Zabłocie, Mateczny, Bonarka, kopiec Krakusa, Helmana, część Grzegórzek Wschód i Grzegórzek Północ, Staw Płaszowski (Płaszów).
- **Zespół III:** Zakrzówek, Dębники Zachód, Przegorzały Wschód i Przegorzały Południe (Polnych Kwiatów/ Ks. Józefa).

- **Zespół IV:** Krowodrza Południe, południowa część Krowodrzy Wschód i Północ, Azory Wschód, północna część Bronowic Małych Wschód, Krowodrza Nowa Wieś (część zachodnia), Nowa Wieś Południe (część zachodnia), Małe Błonie (część północno-wschodnia), Czarna Wieś (część zachodnia).
- **Zespół V:** wszystkie jednostki urbanistyczne „starej” Nowej Huty, Na Skarpie (Łąki Nowohuckie), Mogiła (część wschodnia).
- **Zespół VI:** Płaszów (Zalew Bagry), tereny przemysłowe i kolejowe (Zarzeczce, Rybitwy, Podgaje).
- **Zespół VII:** Borek Fałęcki Wschód, Łagiewniki (Sanktuarium Bożego Miłosierdzia/Białe Morza).
- **Zespół VIII:** Nowa Huta - Kraków Wschód: kombinat HTS, Mogiła Wschód (część północno-wschodnia), Pleszów - Kujawy (część północna), Branice (część północna).

Niezależnie od wyznaczonych w MPRK zespołów podjęto tematykę osiedli wielorodzinnych z wielkiej płyty, fortów, parków rzecznych i przystanków kolejki miejskiej. Są to obszary rozproszone na terenie całego miasta, ale pełniące istotną rolę pod względem przestrzenno-funkcyjnym, środowiskowym, gospodarczym i społecznym.

Łączna powierzchnia obszarów wyznaczonych do rewitalizacji wynosi **5 453,7 ha**.

MPRK określa następujące obszary rozproszone (zespoły nadrzędne):

- **Parki rzeczne i parki kulturowe:** Wskazano ustanowienie na terenie Krakowa dziewięciu parków kulturowych jako tereny o wybitnych wartościach historyczno- kulturalnych: „Wzgórze Św. Bronisławy”, „Lotnisko”, „Krzemionki Podgórskie”, „Rajsko-Kosocice”, „Skotniki-Bodzów”, „Skała”, „Mydlniki-Tonie”, „Fort Dłubnia”, „Tyniec”. Jednocześnie wszystkie doliny rzek wyznaczone zostały jako chronione obszary parków rzecznych (Dolina Wisły, Rudawy, Prądnika, Dłubni, Wilgi, Serafy z Malinówką).
- **Twierdza Kraków:** Wszystkie znajdujące się we władaniu Gminy Miejskiej Kraków obiekty dawnej Twierdzy powinno połączyć się w jednolity zespół historyczno- krajobrazowy, składający się z obiektów fortyfikacyjnych i niefortyfikacyjnych, elementów komunikacji, zieleni fortecznej i krajobrazu warownego. Uchwałą Nr CXIX/1294/06 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 października 2006 r. przyjęto *Ramowy program ochrony i rewitalizacji zespołu historyczno- krajobrazowego Twierdzy Kraków*, który reguluje sposób ochrony i wykorzystania zespołu historyczno- krajobrazowego Twierdzy.
- **Blokowiska - zespoły osiedli wielorodzinnych z wielkiej płyty:** Działania na terenie osiedli mieszkaniowych z wielkiej płyty powinny opierać się na modernizacji substancji budowlanej oraz poprawie otoczenia mieszkaniowego (rehabilitacja zabudowy blokowej).
- **Przystanki kolejki miejskiej:** Istnieje potrzeba opracowania specjalnego programu uwzględniającego trwającą przebudowę i modernizację systemu komunikacji publicznej, kwestie własnościowe oraz przeprowadzenia modernizacji w zależności od frekwencji użytkowania, ilości pasażerów, lokalizacji przystanków, wartości historycznej, itp.

3.2 Stan realizacji działań wpisanych do Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa

Ewaluacja działań podejmowanych w ramach MPRK, wykonana przez Lider Projekt Sp. z o.o., w trakcie prac związanych z aktualizacją MPRK oparta o kompleksowe badania jakościowe, ilościowe oraz inwentaryzacja terenowa pokazała, że problemy będące przesłanką do określenia zakresu obszarowego są nadal aktualne. Analizując różne aspekty dotyczące funkcjonowania Zespołów rewitalizacyjnych w ostatnich latach zaobserwowano pogorszenie sytuacji co jest skutkiem niewystarczającego zniwelowania źródła tych problemów. Powody tego stanu rzeczy miały różne podłoże, m.in. kryzys gospodarczy po 2008 r., niewystarczający poziom środków przeznaczonych na rewitalizację, w tym unijnych, pogłębiające się różnice społeczne itd. Konieczne jest zatem utrzymanie aktualności większości wskazań i celów zespołów określonych w MPRK.

Dotychczas MPRK był realizowany w ograniczonym zakresie. Plany zdefiniowane przez cele określone w MPRK i zgłoszone projekty zostały zrealizowane w zakresie na jaki pozwalał poziom finansowania rewitalizacji Krakowa z funduszy własnych jak i ograniczone finansowanie z funduszy zewnętrznych, szczególnie ze środków MRPO. W przyszłym okresie programowania na lata 2014-2020 można się spodziewać większego zakresu finansowania, należy zatem dążyć do koncentracji środków, po to, aby skupić działalność rewitalizacyjną na najbardziej palących problemach zdefiniowanych w poszczególnych Zespołach.

Wyniki badań jakościowych i ilościowych przeprowadzonych wśród mieszkańców pokazują, iż najwięcej zmian wynikających z rewitalizacji i podejmowanych działań z zakresu rewitalizacji obszarów zaobserwowano w Starym Mieście, na Kazimierzu, Zabłociu oraz Podgórzu (okolica Kładki Ojca Bernatka). Jednocześnie zmiany te dotyczą głównie remontów i wzmożonych inwestycji (nowe mieszkania, nowe lokale, kawiarnie itp.). Badani są zgodni co do faktu, że rewitalizacja powinna mieć charakter społeczny, co za tym idzie, powinna uwzględniać partycypację mieszkańców w planowanych zmianach, powinna być skierowana przede wszystkim do mieszkańców. Działania rewitalizacyjne powinny dążyć do zachowania indywidualnego charakteru zespołów i podzespołów, powinny podkreślać różnice pomiędzy nimi, chronić mieszkańców oraz unikać wyzbywania się własności miejskiej oraz agresywnego i chaotycznego zabudowywania miasta.

Zespół I

Obszar ten jest kluczowy dla prawidłowego funkcjonowania i postrzegania Miasta. Na tym terenie zrealizowanych zostało najwięcej projektów ujętych w MPRK, a zmiany na tym obszarze, które dokonały się na skutek procesu rewitalizacji, były najbardziej zauważalne. Założeniem działań rewitalizacyjnych dla Zespołu I było przede wszystkim wyeksponowanie funkcji reprezentacyjnej, kulturowej i turystycznej centrum Miasta. W znacznym stopniu założenie to udało się wypełnić. Przeważająca część projektów dotyczyła uporządkowania przestrzeni publicznej oraz rewaloryzacji i konserwacji obiektów historycznych kształtujących charakter Miasta i specyfikę jego sylwety. Odnowiono m.in. liczne place i skwery, uporządkowano otoczenie Wawelu i bulwarów wiślanych czy poddano Sukiennice kompleksowej rewaloryzacji. Na podtrzymanie rangi Miasta wpływ miały także inwestycje o charakterze kulturalnym i rekreacyjnym. Zabudowę uzupełniono wartymi odnotowania, nie tylko ze względu na wysokie walory estetyczne – pawilonem „Wyspiański 2000”, Małopolskim Ogrodem Sztuki czy zmodernizowanym stadionem miejskim „Cracovii”. Działania realizowane w ramach programu rewitalizacji i innych inwestycji samorządowych, nie były odosobnione, liczne

inwestycje prywatne wpłynęły na odnowienie i rewitalizację wielu obiektów, jak i do powstania nowych budynków kształtujących wizerunek Miasta. Działania wzmacniające jakość przestrzeni publicznej oraz jej gospodarczo-usługową funkcję znalazły odzwierciedlenie we wskaźnikach ekonomicznych. Zauważyć należy, iż wyeksponowanie funkcji turystyczno-reprezentacyjnej nie obyło się bez kosztów społecznych. Teren szeroko pojętego Starego Miasta, jako lokalizacja najbardziej atrakcyjna ze względu na swój historyczny, kulturowy i prestiżowy charakter, przyciąga osoby zamożne i firmy, chcące lokować tam swoje siedziby. Powoduje to odczuwalny wzrost cen mieszkań zarówno na rynku pierwotnym jak i rynku wtórnym, a co za tym idzie, wzrost czynszów i kosztów użytkowania mieszkań, które dla mieszkańców okazują się finansowo nieakceptowalne. Niedogodności związane z „nocnym życiem” lokali i restauracji oraz wzrost obciążenia ruchem kołowym, które dokonują się na skutek wzmożonego ruchu turystycznego, również uderzają w mieszkańców Starego Miasta, Kleparza i Kazimierza.

Realizacja dalszych działań w tym zespole powinna przebiegać dwutorowo, poprzez eliminowanie konfliktów funkcji mieszkaniowej i turystycznej dzięki stosownym działaniom administracyjnym i budowlanym, a także stworzeniu odpowiednich programów i oferty dla mieszkańców służącej zapobieganiu postępującemu wyludnianiu się Starego Miasta oraz zachowaniu społecznie akceptowalnej wysokości czynszów. Dążenie do zrównoważonego rozwoju obszaru nie może odbywać się przy postępującym wykluczeniu społecznym części jego mieszkańców. Aktualny pozostaje problem stworzenia funkcjonalnego i nowoczesnego systemu komunikacji oraz stworzenia dodatkowych miejsc parkingowych na terenie tego zespołu, choć nie można nie dostrzec starań czynionych przez władze Miasta w tym zakresie. Poddano modernizacji ulice śródmiejskie dostosowując je do wymagań wzmożonego ruchu pieszych oraz uwzględniając potrzeby rowerzystów i osób niepełnosprawnych. Poczyniono także inwestycje w zakresie usprawnienia ruchu kołowego i transportu publicznego na terenie obszaru.

Dotychczasowe działania rewitalizacyjne na tym obszarze należy ocenić pozytywnie. Ich zakres dotyczył różnych aspektów funkcjonowania obszaru, a oddziaływanie było zauważalne. Nadal jednak warto kontynuować założenia i cele programu rewitalizacji dla tego obszaru, z uwagi na jego znaczenie i prestiż oraz funkcję, jaką pełni w strukturze Miasta. W ramach obszaru nie tylko pozostają aktualne problemy określone pierwotnie w MPRK, ale pojawiły się nowe zagrożenia i zagadnienia problemowe zarówno w sferze społecznej jak i przestrzennej wymagające reakcji i działań prowadzących do ich zniwelowania.

Zespół II

Na terenie Podgórza i Zabłocia postępują widoczne zmiany funkcji tych obszarów z przemysłowo-mieszkalnej, na artystyczno-kulturową. Duże zainteresowanie przyciągają nowe inwestycje w zakresie kultury, takie jak: Muzeum Sztuki Nowoczesnej MOCAK, Oddziały Muzeum Historycznego, budowa Muzeum Tadeusza Kantora i Cricoteki. Dzięki powstałej „Kładce O. Bernatka”, łączącej Kazimierz z Zabłociem, a tereny Zespołu II stają się popularnym miejscem spotkań i atrakcyjną lokalizacją dla mieszkalnictwa. Oprócz powstających tu modnych lokali, restauracji i galerii, teren ten stał się miejscem lokalizacji ciekawych projektów deweloperskich, takich jak lofty w zrewitalizowanych budynkach poprzemysłowych, czy ciekawe architektonicznie apartamentowce. Ważnym jest, aby władze Miasta, sprawowały kontrolę i przywiązywały wagę do tego, czy inwestycje budowlane wpisują się w sylwetkę obszaru i nie zaburzają historycznego i estetycznego charakteru tej części Krakowa. Nowe

modne oblicze Starego Podgórza i Zabłocia podoba się mieszkańcom, ale także potęguje ich obawy że stanie się „nowym Kazimierzem” otwartym głównie na turystów i artystów, a uciążliwym dla mieszkańców. W ramach usprawnienia systemu komunikacji zrealizowano działania określone w MPRK Krakowa. Inwestycje te są jednak niewystarczające, bowiem na skutek wzmożonego i wciąż rosnącego ruchu kołowego zaburzona jest jego płynność oraz generowany jest hałas. Problem stanowi także emisja spalin pochodząca zarówno z indywidualnego ruchu kołowego jak i pieców węglowych mimo realizacji projektu uciepłownienia obszaru Zespołu II w oparciu o miejską sieć ciepłowniczą oraz dotacji na wymianę.

Obszar posiada spory udział terenów zieleni i unikatowych form przyrody nieożywionej (kopiec Krakusa, Bonarka, kamieniołom „Liban”, teren uzdrowiska „Mateczny”, staw Płaszowski, dla których zaleca się wzmożone działanie w zakresie ochrony przyrody na tym obszarze. Jej unikalne w skali miasta walory mogą bowiem przyciągnąć nie tylko turystów, ale także wzmocnić atrakcyjność obszaru pod względem mieszkaniowym i rekreacyjnym wśród mieszkańców Krakowa. Ważnymi inwestycjami w skali miasta jest Centrum Kongresowe, przebudowa wałów przeciwpowodziowych Wisły. Inwestycje te przyspieszą zmiany zachodzące na terenie Zespołu, wpływając na jego atrakcyjność i wzrost znaczenia w skali miasta.

Działania rewitalizacyjne dotyczące Zespołu II miały pozytywny oddźwięk. Doprowadziły do zmiany charakteru i funkcji znacznej części obszaru oraz pociągnęły za sobą inicjatywę prywatnych przedsiębiorców, dążących do zagospodarowania i rewaloryzacji terenów na nim zlokalizowanych. Część obszaru, z uwagi na poziom środków finansowych, była niedofinansowana i pominięta przy realizacji projektów. Niezwykle ważna jest zatem dalsza aktywność i wdrażanie założeń procesu rewitalizacyjnego na tym obszarze.

Zespół III

Diagnoza oraz badania wykonane na tym obszarze pokazały, że teren ten jest popularnym miejscem rekreacji mieszkańców mimo jego niedofinansowania, a niewątpliwe walory przyrodniczo-rekreacyjne skłaniają do podjęcia wzmożonych działań, aby teren ten odpowiednio zagospodarować i uczynić go bardziej przyjaznym dla mieszkańców.

Teren Zakrzówka to obszar na którym należy zadbać o zagospodarowanie przestrzeni i zabezpieczenie zbiornika wodnego zlokalizowanego w byłym wyrobisku kopalnianym, ze względu na spory potencjał przyrodniczy oraz sportowo-rekreacyjny. Z uwagi na fakt, że cały Zespół III objęty został systemem parków rzecznych, zaproponowano wyłączenie go z obszarów rewitalizacji i opracowanie koncepcji przyszłego zagospodarowania i rozwoju w kontekście parków rzecznych. Mimo, że założenia dotyczące tego obszaru, które pojawiły się w Miejskim Programie Rewitalizacji Krakowa, mogą być realizowane w ramach innych polityk czy programów przestrzenno-środowiskowych opracowywanych przez Urząd Miasta Krakowa, warto, z uwagi na znaczenie środowiskowe i rekreacyjne tego obszaru, pozostawić go w zaktualizowanym Miejskim Programie Rewitalizacji Krakowa. Pozwoli to na monitorowanie sytuacji i zmian zachodzących na obszarze oraz intensyfikację działań przyczyniających się do rozwoju tego niezwykle ciekawego miejsca w przestrzeni publicznej miasta.

Zespół IV

Obszar ten jest terenem ocenianym bardzo dobrze przez mieszkańców, mimo iż mieli oni problem ze wskazaniem konkretnych działań rewitalizacyjnych prowadzonych tu w ostatnich latach. Obejmuje

swym zasięgiem tereny mieszkalne a także o funkcji edukacyjnej (uczelnie wyższe) i rekreacyjnej. Nieduża odległość od centrum, liczne tereny zieleni oraz dobre skomunikowanie sprawiają, że jest to teren przyjazny dla życia mieszkańców. Zespół IV charakteryzuje się dużym zasiedleniem, dlatego ważne są działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie. Realizowany jest Program Aktywności Lokalnej, którego celem jest aktywizacja i integracja mieszkańców os. Azory w Krakowie, z położeniem szczególnego nacisku na wspieranie grup zagrożonych marginalizacją. Działania w ramach PAL zakładają jak najszersze włączanie lokalnych podmiotów oraz mieszkańców i będą wsparciem dla innych działań rewitalizacyjnych podejmowanych na terenie os. Azory.

Na obszarze Zespołu IV, w ostatnich latach poczyniono spore inwestycje w zakresie rozbudowy i modernizacji infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Główną inwestycją w tym zakresie była modernizacja stadionu Wisły Kraków. Zadbano także o boiska przyszkolne i obiekty zlokalizowane na terenach zieleni i parków miejskich. Ważnymi inwestycjami były również: modernizacja Szpitala im. G. Narutowicza oraz rozbudowa obiektów uczelnianych Politechniki Krakowskiej i Akademii Górniczo-Hutniczej oraz kampusu studenckiego. W zakresie inwestycji infrastrukturalnych głównym projektem była modernizacja Ronda Ofiar Katynia oraz trwający projekt ucieplnienia części budynków w oparciu o miejską sieć ciepłowniczą.

Teren Zespołu IV pełni przede wszystkim funkcję mieszkalną. Warto zatem kontynuować działania mające na celu zagospodarowanie terenów zieleni oraz modernizację przestrzeni publicznej, aby funkcjonalność tego obszaru wzrosła. Warto w kolejnych latach, skupić uwagę na terenach fortecznych i koszarowych, doprowadzając do ich rewaloryzacji i ponownego zagospodarowania.

Zespół V

Zespół V to teren o największej liczbie mieszkańców spośród zespołów rewitalizacyjnych, charakteryzuje się również wysoką stopą bezrobocia. Jego specyficzna zabudowa i układ urbanistyczny, a także spora odległość od centrum, nadają temu obszarowi pewien autonomiczny charakter w przestrzeni miejskiej. Uwarunkowania te sprawiły, że Gmina Miejska Kraków postanowiła objąć ten obszar Lokalnym Programem Rewitalizacji.

Wysoki wskaźnik bezrobocia utrzymujący się mimo bliskości kombinatu hutniczego i terenów przemysłowych, powodujący emigrację ludności w wieku produkcyjnym do innych dzielnic i poza teren miasta, winien ukierunkować politykę rozwojowo-rewitalizacyjną na stworzenie warunków dla prowadzenia i rozwoju działalności handlowo-usługowej na terenie Zespołu. Nowa Huta wciąż pozostaje w świadomości społecznej miejscem niebezpiecznym i zanieczyszczonym przez pobliskie wielkie zakłady przemysłowe. Stereotyp ten, w połączeniu z brakiem odpowiedniej infrastruktury noclegowo-turystycznej sprawiają, iż potencjał turystyczny Nowej Huty, jako „skansenu architektury socjalistycznej” i miejsca sprzyjającego aktywnej turystyce nie jest w pełni wykorzystywany. Jak najbardziej właściwym jest kierunek inwestycji w zakresie kultury i stworzenia odpowiedniej bazy turystycznej, po to, aby osoby odwiedzające Kraków kierowały swoją uwagę ku Nowej Hucie i chętniej korzystały z jej walorów. Rozwój turystyki pozwoliłby na wzrost zatrudnienia w sektorze usług, gastronomii i handlu, a także znacznie przyczynił się do rewaloryzacji ciekawych obiektów zlokalizowanych m.in. w okolicach placu Centralnego. Teren Zespołu V posiada niezaprzeczalne walory przyrodniczo-rekreacyjne w postaci łąk Nowohuckich i zalewu Nowohuckiego, którego okalające tereny zieleni poddane zostały kompleksowej rewitalizacji. Odbudowa ścieżek rowerowych na terenie Nowej Huty także przyczyniła się do rozwoju funkcji rekreacyjnej na tym obszarze. W kolejnych latach

warto kontynuować rozbudowę sieci ścieżek rowerowych, a także pieszych szlaków oraz modernizować i dodawać nowe elementy do istniejącej już infrastruktury sportowej, po to, aby uatrakcyjnić tereny Nowej Huty, jako miejsca sprzyjającego aktywnemu wypoczynkowi. Liczna część zrealizowanych projektów rewitalizacyjnych dotyczyła poszerzenia o nowe obiekty oraz modernizacji obiektów już istniejących z zakresu szeroko pojętej infrastruktury społecznej. Wybudowano kompleks basenów, młodzieżowe Centrum Sportu i Edukacji, zmodernizowano Teatr Ludowy, realizowana jest modernizacja Ośrodka Kultury im. C.K. Norwida. Wszystkie te instytucje przyczyniły się do większej aktywizacji mieszkańców (przede wszystkim młodzieży), kształtując jednocześnie współczesny charakter kulturalny i rekreacyjny Nowej Huty. Ponadto zrealizowano i zaplanowano szereg działań dotyczących modernizacji szkół i obiektów przyszkolnych (ciekawą inwestycją była rozbudowa Zespołu Szkół Muzycznych im. M. Karłowicza). Na terenie obszaru zrealizowano także kilka ciekawych projektów finansowanych w całości lub współfinansowanych przez podmioty prywatne. Kontynuacja działań socjalnych na terenie Zespołu jest jak najbardziej wskazana. Wymaga tego problem wysokiego bezrobocia, emigracji oraz postępującego starzenia się mieszkańców Nowej Huty.

Nowa Huta zmaga się z problemami podobnymi do innych dzielnic Krakowa - z zatorami komunikacyjnymi i problemem miejsc parkingowych. Niezbędne inwestycje z zakresu unowocześnienia i stworzenia funkcjonalnego układu komunikacyjnego, które mogłyby w znacznym stopniu odciążyć Nową Hutę z ruchu kołowego są dopiero w trakcie realizacji. Zaplanowano przebudowę ul. Kocmyrzowskiej oraz skrzyżowania ulic Bulwarowej – Cienistej – Kocmyrzowskiej. Znaczne zmniejszenie obciążenia ruchem kołowym może przynieść, będąca w trakcie realizacji przez GDDKiA, budowa drogi ekspresowej S7.

Nowa Huta ze swoim układem urbanistycznym oraz sporą ilością dobrze zadbanych terenów zieleni posiada duży potencjał dla rozwoju i odpowiedniego zagospodarowania. Mimo poczynionych inwestycji w ramach projektów rewitalizacyjnych, wciąż aktualne pozostają cele i założenia określone dla tego obszaru w Miejskim Programie Rewitalizacji Krakowa. Niezbędna jest kontynuacja rewitalizacji zabudowy i przestrzeni publicznej, aktywizacji gospodarczej i społecznej mieszkańców oraz poprawy funkcjonalności komunikacyjnej na tym obszarze, by zapobiegać degradacji fizycznej i społecznej, prowadzącej do wykluczenia i pogłębienia się izolacji tego obszaru w strukturze Miasta.

Zespół VI

W ramach Zespołu VI poczyniono duże projekty inwestycyjne unowocześniając i modernizując układ komunikacyjny. Były to projekty kluczowe nie tylko dla obszaru, ale i dla miasta, takie jak budowa Krakowskiego Szybkiego Tramwaju wraz z rozbudową Ronda Grzegórzeckiego i ul. Golikówka oraz rozbudowa ul. Surzyckiego-Botewa. Ważną inwestycją w zakresie infrastruktury technicznej była również oczyszczalnia ścieków Płaszów II. Podobnie jak w innych obszarach, także na terenie Zespołu VI prowadzone są działania mające na celu uciepłownienie w oparciu o sieć miejską obiektów na nim zlokalizowanych, poprzez rozbudowę istniejącego układu oraz wykonanie bezpośrednich przyłączy.

Brakuje inwestycji kluczowych dla tego Zespołu, polegających na rekultywacji terenu, a także rozbudowie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz komunikacyjnej w bezpośrednim otoczeniu zalewu Bagry, po to, aby nadać mu właściwy status zbiornika sprzyjającego aktywnej rekreacji wodnej. Uporządkowanie przestrzeni publicznej wokół akwenu oraz odpowiednia infrastruktura, zwiększą zainteresowanie wśród mieszkańców, co pozwoli na przyciągnięcie inwestycji prywatnych i rozwój obszaru. Warto także wdrożyć na drodze administracyjnej ograniczenia zabudowy w okolicy zalewu,

aby zachować jego unikatowy i rekreacyjny charakter. Tereny przemysłowe oraz tereny pokolejowe wymagają wzmożonych działań służących ich rewaloryzacji i ponownemu zagospodarowaniu. Przyciągnięcie potencjalnych inwestorów w kolejnym okresie finansowania MRPO może być o tyle łatwiejsze, że w ostatnich latach zadbano o rozbudowę i modernizację infrastruktury komunikacyjnej na tym terenie.

Tereny zlokalizowane w ramach Zespołu VI wciąż charakteryzują się wysokim stopniem degradacji i dekapitalizacji oraz wymagają sporych nakładów i działań w celu ich rewaloryzacji oraz ponownego włączenia do przestrzeni publicznej. Założenia poczynione w ramach MPRK nie straciły na aktualności, choć ich wdrożenie może być ułatwione ze względu na realizację w ostatnich latach wysoce kosztochłonnej inwestycji w zakresie infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, dających niezbędną bazę dla dalszego rozwoju obszaru.

Zespół VII

Podstawową funkcją obszaru jest obsługa ruchu pielgrzymkowo-religijnego, związanego z Sanktuarium Miłosierdzia oraz Centrum Jana Pawła II, trudno zatem dopatrywać się rozwiązań i działań w zakresie polityki socjalnej czy gospodarczej na tym obszarze. Zespół VII objęty został zakresem, rozpisanego w maju 2007 roku, konkursu urbanistyczno-architektonicznego na projekt Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się”. W ramach Centrum powstał Dom Jana Pawła II, centrum rekolekcyjne, parkingi, obiekty hotelowe. Otoczenie Centrum stanowić ma krajobraz rekultywowanych terenów poprodukcyjnych i odrodzonej na nim przyrody, urządzonej w formie parku miejskiego. Ponieważ program konkursu zawierał szczegółowe wytyczne dotyczące przyszłego zagospodarowania terenu, pojawiła się propozycja nieuwzględniania go w kolejnych działaniach rewitalizacyjnych miasta. Warto jednak pozostawić ten teren w Miejskim Programie Rewitalizacji Krakowa w celu monitorowania postępów działań rewitalizacyjnych, obserwacji zachodzących na nim zmian i ewentualnego sterowania, poprzez dodatkowe działania, dalszym procesem rewitalizacji na tym obszarze.

Zespół VIII

Realizowane projekty z zakresu polityki społecznej mają znaczenie kluczowe dla tego obszaru z uwagi na wysoki poziom bezrobocia mieszkańców i uzależnienie ich znacznej części od świadczeń pomocy społecznej. Ważne zatem jest pamiętanie o programach aktywizacji i edukacji mieszkańców tego obszaru, przy realizacji przyszłych polityk rozwojowych i rewitalizacyjnych. Na terenie Zespołu VIII zrealizowano 2 projekty ujęte w Miejskim Programie Rewitalizacji Krakowa, były to: adaptacja budynku mieszkalnego przy ul. Deszczowej na kameralne formy opieki nad dzieckiem oraz Klub Kultury „Herkules” na os. Branice. We wschodniej części obszaru prowadzona jest rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej. Ponadto część projektów określonych w ramach Zespołu V, czyli części mieszkalnej Nowej Huty, dotyczy także Zespołu VIII.

Głównym problemem jest stan infrastruktury drogowej oraz dostęp do publicznej komunikacji miejskiej, które utrudniają dotarcie pracowników do zakładów zlokalizowanych na terenie Zespołu oraz wysoki stopień degradacji nieużytków i obszarów poprzemysłowych. Rozwój terenu przemysłowego Nowej Huty, jest ściśle powiązany z rozwojem jej części mieszkalnej. Zespół V stanowi bowiem podstawowe i naturalne zaplecze mieszkalno-usługowe dla pracowników zakładów. Inwestycje w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz wsparcie dla przedsiębiorstw ukierunkowane dla obszaru Zespołu VIII, pociągną za sobą wzrost zatrudnienia i rozwoju sektora usługowo-

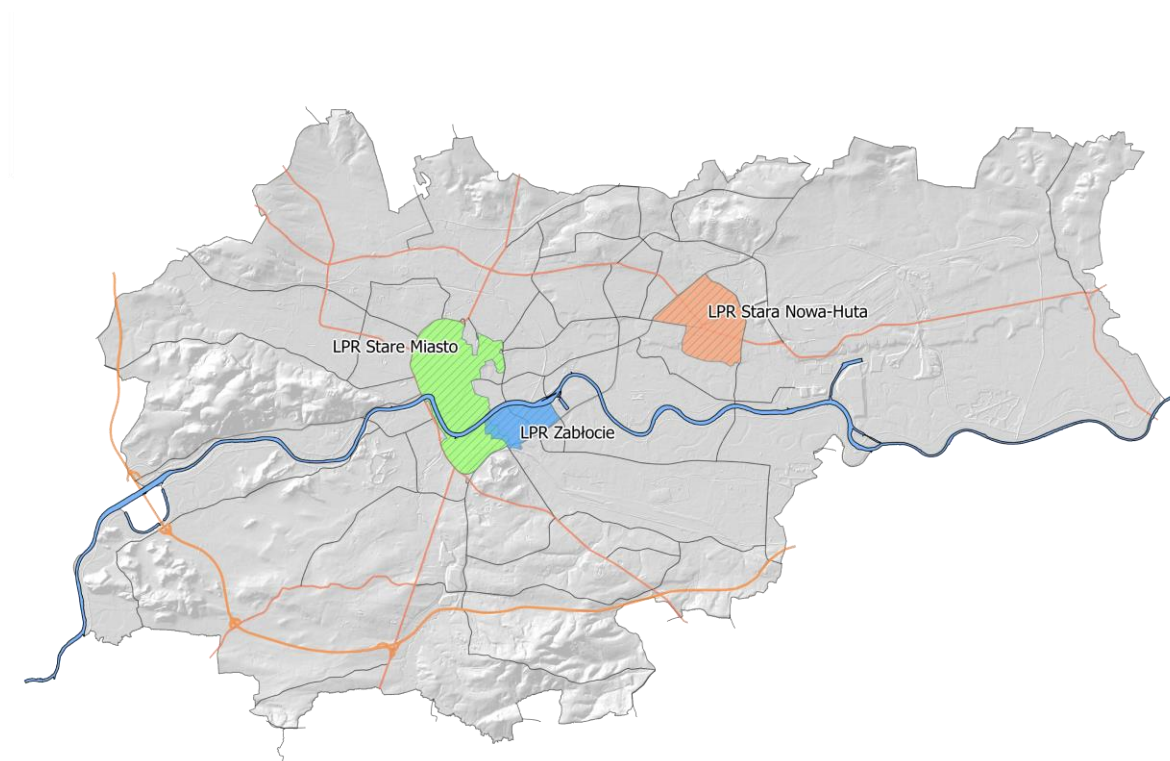
handlowego na terenie „starej” Nowej Huty i innych okolic kombinatu hutniczego i terenów przemysłowych, przyczyniając się do zmniejszenia problemów społecznych obserwowanych na tych obszarach.

Nowa Huta wymaga wzmożonych działań rewitalizacyjnych oraz dalszego wdrażania celów i założeń MPRK. Jest to jeden z kluczowych obszarów rozwoju gospodarczego miasta, dlatego zapewnienie odpowiedniej infrastruktury i wsparcia dla firm prowadzących działalność na jej obszarze stanowi jeden z priorytetów polityki gospodarczej i strategicznej Urzędu Miasta Krakowa. Świadczy o tym realizacja projektu „Nowa Huta Przyszłości”, który nadaje temu obszarowi kluczowe znaczenie dla zrównoważonego rozwoju Aglomeracji Krakowskiej.

4. Lokalne Programy Rewitalizacji - wstęp

Lokalne programy rewitalizacji powstały jako uszczegółowienia do Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa. Zawierają dokładną analizę zdegradowanego obszaru oraz plan działań rewitalizacyjnych w nawiązaniu do specyfiki danego terenu. Zadaniem LPR jest zidentyfikowanie stanów kryzysowych występujących na obszarze rewitalizacji oraz wskazanie działań prowadzących do ich zniwelowania i usunięcia, bądź zapobiegania ich powstawaniu lub eskalacji. Z tego względu w treści Programów nie podaje się szczegółowych rozwiązań – muszą one być opracowywane na płaszczyźnie konkretnych projektów. Obecnie lokalnymi programami rewitalizacji objęte jest 3,6% powierzchni miasta, w tym Stare Miasto (z Kazimierzem, fragmentami Starego Podgórza i Grzegórzek), „stara ” Nowa Huta oraz Zabłocie.

Mapa 1. Obszary na terenie Gminy Miejskiej Kraków objęte Lokalnymi Programami Rewitalizacji

Źródło: Materiały własne Wydziału Rozwoju Miasta UMK.

Tabela 1. Powierzchnia Krakowa objęta lokalnymi programami rewitalizacji

Obszar objęty programem rewitalizacji		Powierzchnia w m ²	Udział w całości
Lokalny Program Rewitalizacji Starego Miasta	ogółem	6 620 015	2,03%
	Stare Miasto	934 253	
	Kraków XIX w.	2 133 162	
	Kazimierz	1 001 570	
	Stare Podgórze	1 799 810	
	Jurydyka Lubicz	751 220	
Lokalny Program Rewitalizacji „starej” Nowej Huty		3 411 149	1,04%
Lokalny Program Rewitalizacji Zabłocia		1 750 000	0,53%
Kraków		327 000 000	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie LPR.

Istotną składową każdego z lokalnych programów rewitalizacji jest lista proponowanych projektów. Wszystkie projekty zostały pozyskane w trakcie naboru poprzez ankietyzację, która odbyła się w I połowie 2008 r. Celem akcji było zbadanie zapotrzebowania i aktywności inwestycyjnej potencjalnych beneficjentów programów rewitalizacji. Do lokalnych programów rewitalizacji wpisano w sumie 148 projektów, z czego 35 to propozycje autorów programu, 57 to projekty gminne, a 56 to projekty zgłoszone przez prywatnych inwestorów i inne (wliczono tu także projekty instytucji publicznych finansowanych z Budżetu Miasta Krakowa, jeśli występowały jako beneficjenci projektów).

Ponadto dla każdego z lokalnych programów rewitalizacji został zaproponowany projekt pilotażowy (flagowy).

Tabela 2. Projekty umieszczone w lokalnych programach rewitalizacji dla Krakowa

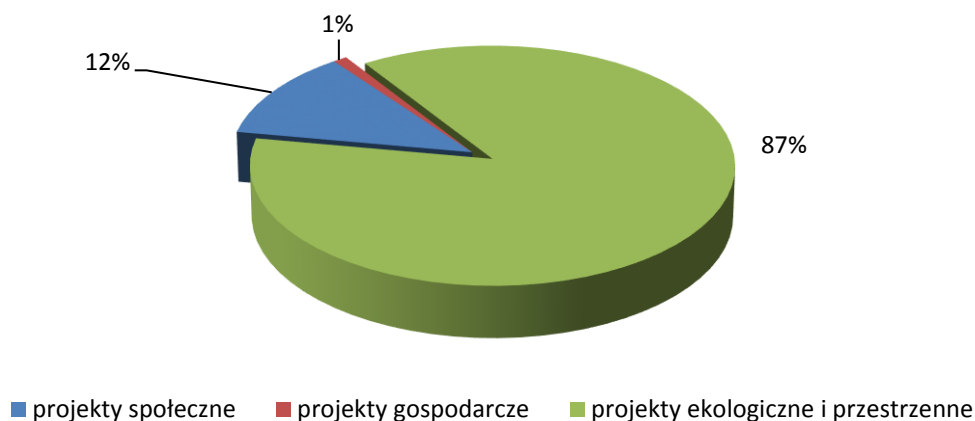
	LPR Starego Miasta	LPR „starej” Nowej Huty	LPR Zabłocia
Autorskie	18	10	7
Prywatne i inne*	36	17	3
Gminne	38	9	10
łącznie	92	36	20

(*w tym instytucje użyteczności publicznej takie jak szkoły, teatry, ośrodki kultury)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie LPR.

Prawie wszystkie projekty wpisane do lokalnych programów rewitalizacji mają charakter przestrzenny i ekologiczny. Tylko 1% projektów to projekty o charakterze gospodarczym.

Wykres 1. Udział projektów tematycznych w ujęciu ilościowym w lokalnych programach rewitalizacji dla Krakowa

Źródło: Opracowanie własne.

Programy rewitalizacji były instrumentami do pozyskiwania środków finansowych w ramach Działania 6.1. Schemat A Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013. LPR opracowywane były według wymogów określonych w *Metodyce MRPO*, dokumentu opracowanego i przyjętego przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. Ocena I naboru ogłoszonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego dla Działania 6.1. Schemat A trwała od 15 stycznia 2009 r. LPR „starej” Nowej Huty uzyskał w tym naborze 99,07% punktów. Tym samym został najlepiej oceniony spośród 54 programów rewitalizacji zgłoszonych w Województwie Małopolskim.

Zgodnie z założeniami MRPO w ramach każdego pozytywnie ocenionego programu gminy mogły zgłosić po dwa projekty. W Krakowie zgłoszono cztery projekty. Dwa projekty w ramach LPR Starego Miasta: *Budowa kładki pieszo-rowerowej przez Wisłę, łączącej Kazimierz i Podgórze* oraz *Budowa kładki pieszo-rowerowej przez Wisłę, łączącej Kazimierz i Ludwinów*. W ramach LPR „starej” Nowej Huty: *Modernizacja i wyposażenie Teatru Łaźnia Nowa* oraz *Modernizacja Teatru Ludowego*.

26 listopada 2009 r. Zarząd Województwa Małopolskiego podjął decyzję w sprawie wyboru projektów do dofinansowania. Na terenie Gminy Miejskiej Kraków wybrane zostały dwa projekty:

1. *Budowa kładki pieszo-rowerowej przez Wisłę Kazimierz - Podgórze na odcinku pomiędzy mostami Piłsudskiego i Powstańców Śląskich* (dofinansowanie w kwocie 15 mln zł);
2. *Teatr Ludowy – modernizacja* (699 346,56 zł).

Trzeci z projektów: *Budowa kładki pieszo-rowerowej przez Wisłę Kazimierz – Ludwinów w rejonie ul. Wietora i ul. Ludwinowskiej*, który również znalazł się na etapie oceny strategicznej, wpisany został na listę projektów rezerwowych.

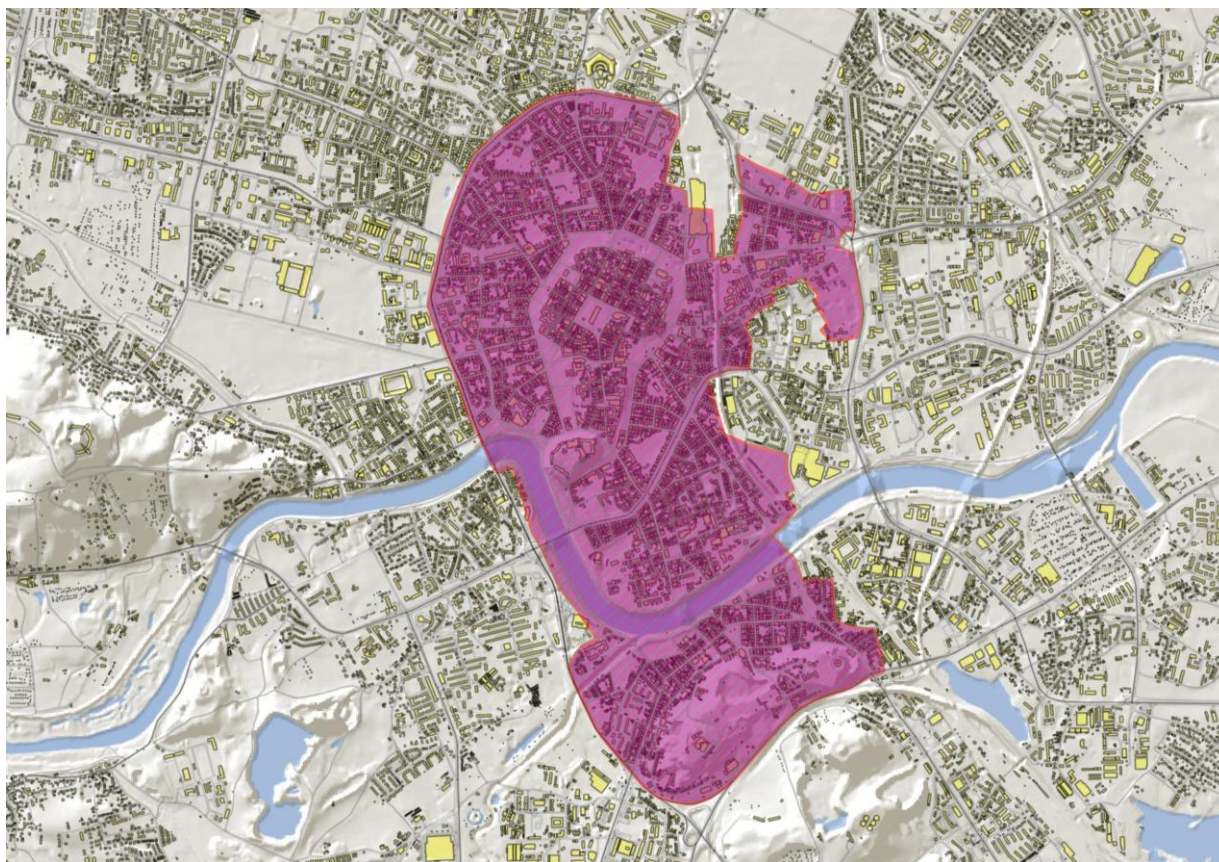
4.1 Lokalny Program Rewitalizacji Starego Miasta

Lokalny Program Rewitalizacji Starego Miasta zajmuje centralny obszar Krakowa w granicach pomnika historii, zdefiniowany Zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jako „Kraków – historyczny zespół miasta” (Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 września 1994 r.).

Obszar ten obejmuje następujące jednostki urbanistyczne: Stare Miasto, Kleparz, Piasek Północ, Piasek Południe, Nowy Świat, Stradom, Wesoła Zachód, Kazimierz oraz części Wesołej Zachód i Osiedla Oficerskiego wzdłuż ulicy Lubicz (Jurydyka Lubicz).

Łączna powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 662 ha. Znajdują się tutaj najstarsze układy historyczne i najcenniejsze obiekty zabytkowe Krakowa, stanowiące 86% zasobów wpisanych do rejestru zabytków i 30% ujętych w ewidencji oraz liczne Miejsca Pamięci Narodowej. Wawel i Stare Miasto w obrębie Plant oraz Kazimierz wpisane są na I Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO. Cały teren objęty jest wyznaczonymi w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa* strefami „Ochrona sylwety i krajobrazu miasta” oraz „Ochrona dziedzictwa kulturowego”. Nieomal cały obszar rewitalizacji leży w strefie ochrony archeologicznej. Większość terenu objęta jest strefą ochrony konserwatorskiej.

Mapa 2. Obszar objęty LPR Starego Miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie LPR Starego Miasta.

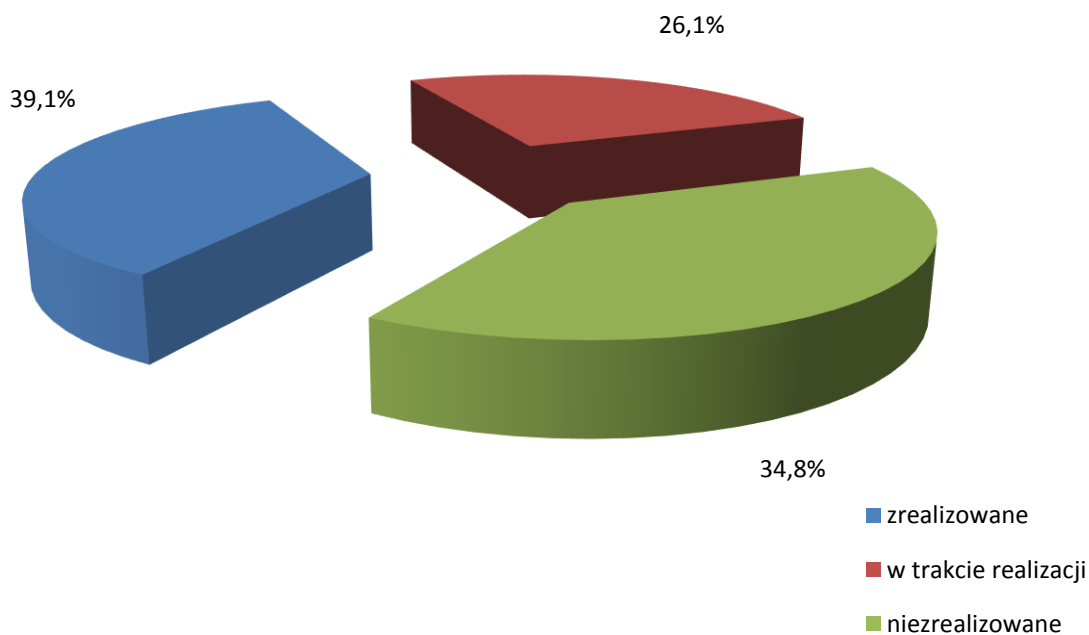
Stan realizacji projektów wpisanych do LPR Starego Miasta

W ramach monitoringu LPR Starego Miasta analizie poddano 92 projekty wpisane do programu. 32 projekty (34,8%) zostały zrealizowane, 24 projekty (23,9%) są w trakcie realizacji. Nie zrealizowano 36 projektów (38%).

Całkowita wartość zrealizowanych projektów w ramach LPR Starego Miasta wyniosła 376 588 219,4 zł

Projekt pn. „Budowa kładki pieszo-rowerowej przez Wisłę: Kazimierz - Ludwinów w rejonie ul. Wietora i ul. Ludwinowskiej” został zgłoszony przez GMK do banku projektów w ramach naboru organizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego do Programu Strategicznego „Dziedzictwo i Przemysły Czasu Wolnego” na lata 2014-2020. Szacunkowy koszt realizacji projektu to 46 180 000,00 zł.

Wykres 2. Stan realizacji projektów rewitalizacyjnych wpisanych do LPR Starego Miasta

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 3. LPR Starego Miasta - projekty zrealizowane

Lp.	Nr karty i nazwa projektu	Koszt realizacji	uwagi
1.	1. Sukiennice – modernizacja konserwatorska pomieszczeń	23 701 581,00 zł	
2.	2. Kompleksowy remont zespołu pałacowego Krzysztoforów	15 716 272,00 zł	
3.	4. Przebudowa/modernizacja placu Szczepańskiego	17 772 019,10 zł	
4.	AP.5. Rewitalizacja i nowy wystrój przestrzeni publicznej ul. Szczepańskiej	1 216 673,37 zł	
5.	7. Przebudowa ul. św. Tomasza	3 081 758,10 zł	
6.	10. Teatr im. Słowackiego – Budowa Małopolskiego Ogrodu Sztuki	48 230 000,00 zł	
7.	11. Konserwacja Barbakanu	595 265,87 zł	W latach 2009-2012 ze środków SKOZK i Gminy Miejskiej Kraków - konserwacja ścian ceglanych w przyziemiu oraz wymiana instalacji elektrycznej (kontynuacja prac z lat 1995-2004 r.)
8.	12. Rewitalizacja najstarszej części historycznego Kampusu UJ – kwartał ulic św. Anny, Jagiellońska, Gołębia: a) rekonstrukcja XIV-wiecznego Ogrodu Profesorskiego, b) odgruzowanie i zabezpieczenie, c) remont dziedzińca Arkadowego Collegium Maius.	13 815 829,92 zł	Dodatkowo w ramach projektu od 2010 r. realizowany jest remont Collegium Kołłątaja. Koszt dotychczasowej realizacji to 1 800 000,00 zł. Został on wliczony do całościowej kwoty projektu.
9.	AP.13. Rewitalizacja i nowy wystrój przestrzeni publicznej ul. Franciszkańskiej	22 669 116,30 zł	Realizowany wspólnie z projektem pn. „Rewitalizacja i nowy wystrój przestrzeni publicznej ul. Dominikańskiej” (pozycja nr 10 w tabeli)
10.	14. Przebudowa Pl. Wszystkich Świętych – II etap	479 633,84 zł	W ramach przebudowy sieci wodociągowej została odtworzona nawierzchnia placu zgodnie z projektem przebudowy pl. Wszystkich Świętych – etap II
11.	AP.15. Rewitalizacja i nowy wystrój przestrzeni publicznej ul. Dominikańskiej		Realizowany wspólnie z projektem pn. „Rewitalizacja i nowy wystrój przestrzeni publicznej ul. Franciszkańskiej” (pozycja nr 8 w tabeli)

Raport z realizacji programów rewitalizacji w Krakowie
(stan na 31 grudnia 2015 r.)

Lp.	Nr karty i nazwa projektu	Koszt realizacji	uwagi
12.	AP. 16. Rewitalizacja i nowy wystrój przestrzeni publicznej ul. Grodzkiej (odcinek na południe od Placu Dominikańskiego)	6 335 912,75 zł	
13.	19. Uporządkowanie otoczenia Wawelu: budowa Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego w rejonie ul. Powiśle, przebudowa ul. Powiśle wraz z uporządkowaniem parkingu	22 390 058,20 zł	
14.	20. Modernizacja mostu Dębnickiego w ramach modernizacji ul. Konopnickiej	13 566 683,15 zł	Projekt zrealizowany w roku 2000. W latach 2006-2007 zrealizowano projekt pn. „Przebudowa ul. Konopnickiej”. W 2009 r. remont cząstkowy nawierzchni, w 2010 r. naprawa zniszczeń powstałych podczas powodzi.
15.	23. Centrum Kształcenia Praktycznego (CKP), ul. Krupnicza 42 a - dobudowa warsztatu i modernizacja budynków	429 966,00 zł	Wg Budżetu Miasta Krakowa 2007. Ponadto CKP w okresie 30.09.2009 -24.02.2012 r. realizowało projekt pn. „Przebudowa, modernizacja i doposażenie bazy dydaktycznej Centrum Kształcenia Praktycznego w Krakowie” o łącznej wartości 5 135 820, 00 zł
16.	25. Modernizacja Teatru „Bagatela” im. Tadeusza Boya-Żeleńskiego	588 924,85 zł	
17.	28. II Liceum Ogólnokształcące, ul. Sobieskiego 9 – budowa sali gimnastycznej	7 248 948,00 zł	
18.	30. Przebudowa skrzyżowania „Nowy Kleparz” wraz z modernizacją ul. Długiej i torowiska tramwajowego	brak danych	Pojekt realizowany przez MPK w ramach projektu pn. „Zintegrowany transport publiczny w aglomeracji krakowskiej – etap II”, o łącznej wartości 430,44 mln zł (368,48 mln zł - wydatki kwalifikowane)
19.	39. Przebudowa Placu Matejki	7 501 727,49 zł	
20.	AP.41 Poprawa estetyki przejścia podziemnego między dworcem kolejowym a centrum miasta	2 583 000,00 zł	
21.	AP.45. Rewitalizacja i nowy wystrój przestrzeni publicznej ul. Starowiślnej	brak danych	Projekt dwuetapowy, obejmował szerszy zakres prac: część I: 3 663 468,96 zł, część II: 34 544 438,43 zł
22.	46. Przebudowa, rozbudowa i modernizacja Szkoły Podstawowej nr 16* przy ul. Dietla	2 240 521,00 zł	*obecnie Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 6

Raport z realizacji programów rewitalizacji w Krakowie
(stan na 31 grudnia 2015 r.)

Lp.	Nr karty i nazwa projektu	Koszt realizacji	uwagi
23.	49. Renowacja elewacji Kościoła Garnizonowego św. Agnieszki, plebanii i muru ogrodzenia.	340 705,68 zł	
24.	51. Zagospodarowanie Bulwarów Wiślanych	953 726,37 zł	
25.	54. Rozbudowa istniejącej Szkoły Podstawowej nr 160 Zgromadzenia Sióstr Augustianek o gimnazjum	brak danych	Rozbudowę zrealizowano ze środków własnych.
26.	61. Przebudowa ul. św. Wawrzyńca	7 353 619,30 zł	
27.	62. Kwartal św. Wawrzyńca – budowa centrum kulturowego	24 890 217,07 zł	
28.	67. Budowa kładki pieszo-rowerowej przez Wisłę „Kazimierz-Podgórze”	38 153 358,00 zł	
29.	69. Przebudowa Rynku Podgórskiego	7 429 200,00 zł	
30.	78. Turystyczny szlak żeglugi śródlądowej na rzece Wiśle w Krakowie i okolicach	2 930 196,37 zł	
31.	86. Opera Krakowska – Technologia teatru muzycznego w budynku Opery Krakowskiej	38 124 371,62 zł	
32.	88. Sterowanie ruchem dla KST	46 248 934,16 zł	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Budżetu Miasta Krakowa oraz ankiet przesyłanych przez beneficjentów

Tabela 4. LPR Starego Miasta – projekty w trakcie realizacji

Lp.	Nr karty i nazwa projektu	Planowany termin realizacji projektu	Uwagi
1.	8. Przebudowa ulic wokół Rynku		ul. Jagiellońska – na odcinku od Olszewskiego do św. Anny – zrealizowane w 2013 r. w ramach porozumienia pomiędzy MPWiK, MPEC, ZIKiT (odtworzenie nawierzchni po budowie sieci c.o. i przebudowie sieci wodociągowej). Ul. Gołębia – na odc. od Wiślniej do ul. Brackiej – zrealizowane w 2014 r. w ramach porozumienia pomiędzy MPWiK, MPEC, ZIKiT (odtworzenie nawierzchni po budowie sieci c.o. i przebudowie sieci wodociągowej). Ul. Św. Anny – zlecono opracowanie dokumentacji projektowej

Raport z realizacji programów rewitalizacji w Krakowie
(stan na 31 grudnia 2015 r.)

			Ul. Wiślna – zlecono opracowanie dokumentacji projektowej Pl. Mariacki – zlecono opracowanie dokumentacji projektowej
2.	17. Wzmocnienie funkcji edukacyjnej i kulturalnej obszaru Collegium Broscianum		W latach 2011-2013 kosztem 827 000,00 zł wykonano prace remontowo-konserwatorskie zapobiegające destrukcji obiektu – w tym remont elewacji od strony ul. Grodzkiej. Udostępniono obiekt osobom niepełnosprawnym. Zamontowano dźwig osobowy oraz pochylnię. Zakończono remont konserwatorski elewacji budynku od strony ogrodu frontowego – 1 216 000 zł
3.	27. Infrastruktura Policji w służbie Krakowa II		Zlikwidowano nieeksploatowaną stację paliw (3 zbiorniki podziemne) Koszt – 118080 brutto
4.	31. Wykonanie zadaszania nad Placem Targowym „Nowy Kleparz”		Wykonano kosztorys oraz dokumentację projektową, uzyskano konieczne decyzje administracyjne.
5.	33. Modernizacja DPS, ul. Helclów 2		Zadanie zrealizowane częściowo, przeprowadzono renowację kopuły nad kaplicą oraz modernizację oddziału I prawnego – 1 710 000 zł
6.	34. Politechnika Krakowska: Termomodernizacja i wymiana instalacji wewnętrznych budynku Inżynierii i Technologii Chemicznej PK	2017 r.	Od 2007 r w ramach prac przy budynku przeprowadzono wymianę okien, modernizację elewacji tj. zdemontowano istniejące osłony zewnętrzne, docieplono budynek, wymieniono instalację centralnego ogrzewania, wykonano hydroizolację fundamentów. W roku 2015 nie prowadzono żadnych prac, kontynuowane będą w 2016 r. Przewidywany koszt całego projektu: 34 825 380 zł
7.	36. Politechnika Krakowska: termomodernizacja i konserwacja budynków sześciu wydziałów		Do końca 2015 r. wykonano dla poszczególnych wydziałów:

Raport z realizacji programów rewitalizacji w Krakowie
(stan na 31 grudnia 2015 r.)

			WIL – opracowanie dokumentacji oraz wykonanie remontu konserwatorskiego elewacji WIEK- termomodernizacja i konserwacja elewacji budynku WIŚ - przeprowadzono roboty budowlane. Zadanie współfinansowane z NFOŚiGW – 11 249 190 zł Budynek Biblioteki – dokumentacja oraz modernizacja dachu Areszt – wykonano prace termomodernizacyjne i konserwacyjne elewacji zabytkowego budynku wraz z dachem (poniesione koszty 1 652 040 zł) zadanie jest współfinansowane ze SKOZK WA – budynek przy ul. Kanoniczej – wykonano remont konserwatorski elewacji budynku – 290 520 zł. Zadanie współfinansowane ze SKOZK
8	37. Modernizacja dróg i terenów zielonych kampusu Politechniki przy ul. Warszawskiej	2015 r.	Do końca 2014 r. poniesiono koszty 1 666 650 zł
9.	38. Przebudowa, rozbudowa i modernizacja Gimnazjum nr 4 przy Rynku Kleparskim 18		W latach 2014-2015 przeprowadzono prace które objęły remont elewacji frontowej i tylnej, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, renowację sali gimnastycznej i sanitariatów, zabezpieczenie elewacji i kartusza przed ptactwem oraz oddymianie klatki schodowej. W 2014 r. ze środków własnych Gminy oraz zewnętrznych wydatkowano 440 705 zł w tym 173 297 zł SKOZK. W 2015 r. wydatkowano 354 330,67 zł
10.	42. Collegium Medicum: Rewitalizacja terenów zielonych wokół budynków przy ul. Kopernika 7,12,25 kontynuacja prac remontowych budynków	2015 r.	Dla budynku przy ul. Kopernika 7 opracowano program konserwatorski remontu budynku, projekty budowlane przebudowy infrastruktury technicznej budynku, wykonano koncepcję urbanistyczno-architektoniczną

Raport z realizacji programów rewitalizacji w Krakowie
(stan na 31 grudnia 2015 r.)

			zagospodarowania terenu – modernizacji ciągów pieszych i terenów zielonych. W budynku 7F wykonano prace związane z zabezpieczeniem przeciwwilgociowym piwnic budynku Katedry. Dla budynku 12 opracowano dokumentację projektową oraz przeprowadzono prace remontowe schodów wejściowych oraz tarasu budynku. Zagospodarowano tereny zielone o powierzchni 4660 m². Prace przy budynku nr 25 nie są realizowane ze względu na brak środków finansowych. W latach 2014-2015 zrealizowano wydatki w kwocie 1 816 245 zł.
11.	43. Modernizacja kompleksu obiektów zabytkowych Komendy Miejskiej i JRG nr.1		Dotychczas wykonano: 1) Remont konserwatorski elewacji, remont więźby dachowej i pokrycia dachu XIX wiecznej dawnej wozowni po stronie północnej. (434 466 zł) 2) Konserwacja muru granicznego po stronie północnej. (49 200 zł) 3) Termomodernizacja kompleksu budynków KM PSP JRG Nr 1 w Krakowie. (2 812 654 zł)
12.	47. Remont i rozbudowa hotelu „Royal”		W 2013r. wydatkowano 900 000 zł ze środków własnych – adaptacja wybranych pomieszczeń na pokoje hotelowe, lokale użytkowe i biura. Realizacja części zakresu projektu (remont elewacji, remont dachu) planowana jest na 2016r.
13.	63. Modernizacja Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 4 przy ul. Wietora 7		Wymiana stolarki okiennej 69992 zł.
14.	Budowa kładki pieszo-rowerowej przez Wisłę „Kazimierz – Ludwinów”		Rozpoczęto prace przy aktualizacji dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem decyzji o pozwoleniu na budowę (planowany koszt 187 575 zł)

Raport z realizacji programów rewitalizacji w Krakowie
(stan na 31 grudnia 2015 r.)

15.	75. Rewaloryzacja Parku Bednarskiego		W trakcie ponownego opracowania koncepcji (aktualizacja projektu)
16.	76. Odnowa Starego Cmentarza Podgórskiego		W 2015 r. kontynuowano prace konserwatorskie przy renowacji kolejnych zabytkowych grobowcach i nagrobkach kosztem 218 246 zł (dotacja NFRiZK). Poddano je pełnej konserwacji technicznej i estetycznej, wzmocniono konstrukcję, zrekonstruowano lub odtworzono brakujące elementy pomników nagrobnych. Realizacja kompleksowych prac rewaloryzacyjnych Starego Cmentarza Podgórskiego wraz z przebudową alejek i ścieżek, organizacją zieleni oraz renowacją zabytkowych pomników nagrobnych – z uwagi na ograniczone środki finansowe – trwać będzie wiele lat, a zmieniające się warunki i stan zachowania obiektów nie pozwala na rzeczywiste określenie kosztów ich renowacji.
17.	79. „Browar Lubicz”	III kwartał 2016 r.	Ukończono etap I, obejmujący wszystkie budynki zabytkowe (z wyjątkiem Lubicz 15 – wyłączone z zakresu projektu) oraz wszystkie wyburzenia. Oddano do użytkowania w styczniu 2014 r. Rozpoczęto prace budowlane etapu II oraz III projektu przy ul. Lubicz 17. Koszt I etapu około 120 000 000 zł. Koszt realizacji projektu około 200 000 000 zł
18.	80. Budowa Miejskiej Strzelnicy Sportowej w parku Strzeleckim		Wykonano dokumentację tj. projekt budowlany, pozyskano decyzje PNB. Wykonano rozbiórkę budynku strzelnicy. Przeprowadzono badania konserwatorskie i rekonstrukcyjne substancji drewnianej (1 561 000 zł). Szacunkowy koszt realizacji inwestycji: ok. 15 000 000,00 zł, co ujęte zostało w WPF na lata 2019-2021.

Raport z realizacji programów rewitalizacji w Krakowie
(stan na 31 grudnia 2015 r.)

19.	83. Rewitalizacja kwartału z zabudową mieszkaniową ograniczoną ulicami: Strzelecką, ul. Bosacka, ul. Lubomirskiego, ul. Mogiłską ul. Kopernika		Rekultywacja terenów zielonych przy ul. Botanicznej (nasadzenia). 8041,70 zł Zagospodarowanie terenów zielonych – montaż ogrodzenia wzdłuż ul. Botanicznej 16584 zł Remont chodnika przy ul. Zygmunta Augusta po stronie Parku Strzeleckiego – 45 789,17 zł
20.	Modernizacja budynku Zespołu Szkół Specjalnych nr 10 przy ul. Lubomirskiego 21		Remont sali – 1500 zł Obecna nazwa: Zespół Szkół i Placówek Specjalnych)
21.	85. Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 3 przy ul. Topolowej		Kontynuacja modernizacji podwórka - 23000 zł – Gmina Miejska Kraków
22.	87. Rewitalizacja Ogrodu Botanicznego UJ		W latach 2011-2013 wykonano prace remontowe obiektów infrastruktury technicznej Ogrodu Botanicznego min. zlikwidowano kotłownię olejowe i podłączono wszystkie obiekty Ogrodu do miejskiej sieci ciepłowniczej. (koszt – 1 512 000 zł). W roku 2014 przeprowadzono remont dziedzińca, muru ogrodzeniowego i tarasu. Przebudowano także wejście główne przystosowując je dla osób niepełnosprawnych (koszt – 1 458 000 zł). Rozpoczęto prace przy przebudowie szklarni „Holenderka” (koszt – 1 131 000 zł). Wykonano „ratunkowe” prace budowlane w szklarni „Victoria”.
23.	89. Budowa Krakowskiego Centrum Obsługi Mieszkańca, Przedsiębiorcy i Inwestora		Pozyskano pozwolenie budowlane. Budynek przewidziany do realizacji w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Planowany koszt realizacji około 227 000 000,00 zł
24.	90. Uciepłownienie w oparciu o miejską sieć ciepłowniczą	Część zadań zakończona Pozostałe planowana realizacja w	Rondo Mogiłskie – ul. Lubicz – realizacja wstrzymana ze względu na trudności terenowo prawne

		latach 2016-2020	ul. Lubicz – ul. Strzelecka – zrealizowane w 2010 r. ok.575 000 zł ul. Berka Joselewicza, ul. Starowiślna, ul. Dietla, ul. Wrzesińska ok.500 000 zł - realizacja wstrzymana ze względu na trudności terenowo prawne ul. Krakowska, ul. Piekarska, ul. Augustiańska, ul. Wietora ul. Skąteczna ok. 2 000 000 zł
--	--	------------------	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Budżetu Miasta Krakowa oraz ankiet przesłanych przez beneficjentów.

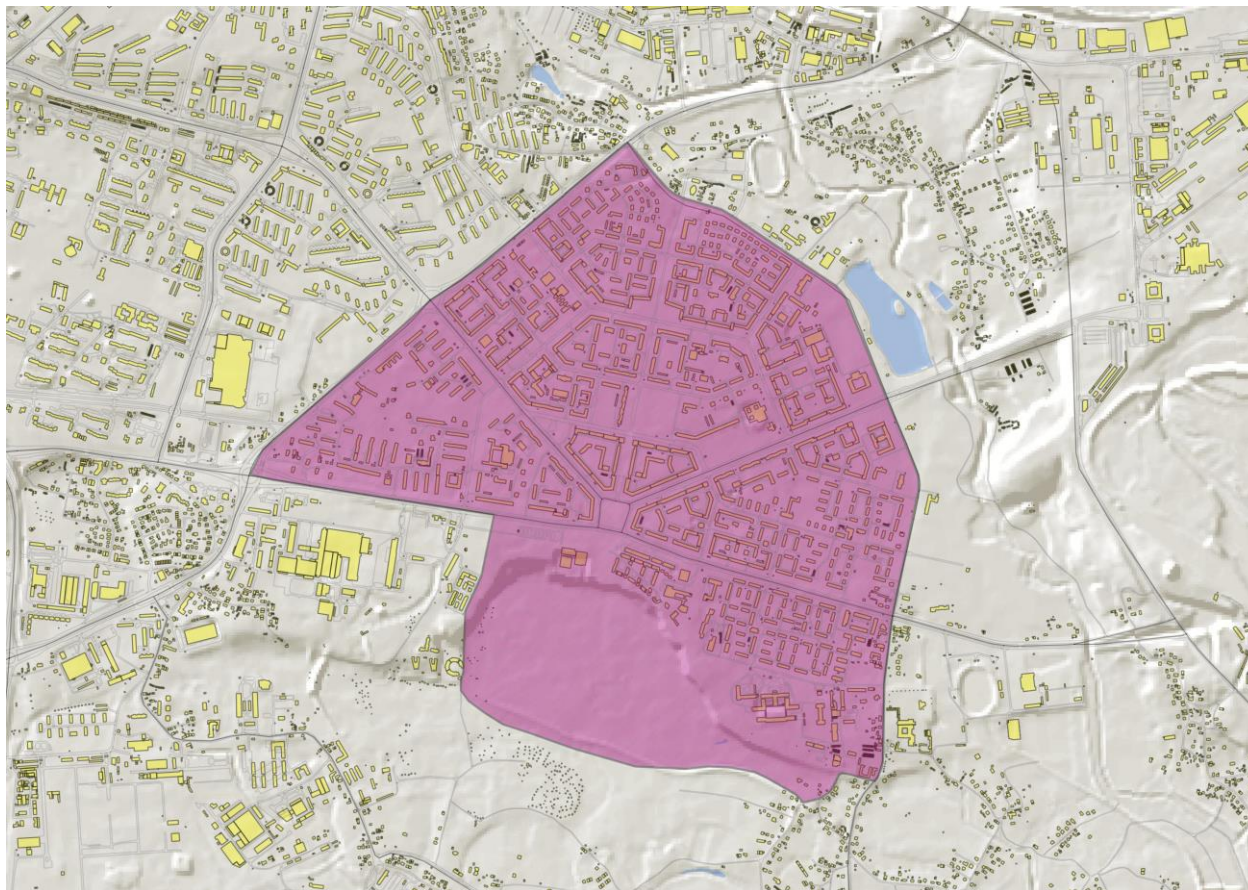
4.2 Lokalny Program Rewitalizacji „starej” Nowej Huty

Lokalny Program Rewitalizacji „starej” Nowej Huty obejmuje zespół zabudowy mieszkaniowej Nowa Huta wraz z użytkiem ekologicznym „Łąki Nowohuckie”. Cały obszar leży w Dzielnicy XVIII i obejmuje następujące jednostki urbanistyczne (osiedla): Spółdzielcze – Kolorowe, Teatralne, Krakowiaków – Górali, Sportowe – Zielone, Szkolne, Stalowe – Willowe, Wandy, Centrum D – Handlowe, Centrum C – Zgody, Urocze, Słoneczne, Centrum B – Szklane Domy, Centrum A – Hutnicze – Ogrodowe oraz część jednostki urbanistycznej Na Skarpie.

Łączna powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi niecałe 305 ha.

W 2004 roku decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do rejestru zabytków wpisany został – jako reprezentatywny przykład urbanistyki socrealizmu w Polsce – układ urbanistyczny historycznej zabudowy Nowej Huty wraz z osią widokowo-komunikacyjną Alei Solidarności do Centrum Administracyjnego Huty im. T. Sendzimira z dwoma budynkami Centrum Administracyjnego oraz placem włącznie. Ochroną objęto rozplanowanie ulic i placów, zieleńców, usytuowanie, bryły i gabaryty budynków, wystrój wnętrz architektoniczno-krajobrazowych oraz zieleń komponowaną. Niewielki fragment obszaru w południowej części leży w strefie ochrony archeologicznej.

Mapa 3. Obszar objęty LPR „starej” Nowej Huty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie LPR „starej” Nowej Huty

Stan realizacji projektów wpisanych do LPR „starej” Nowej Huty

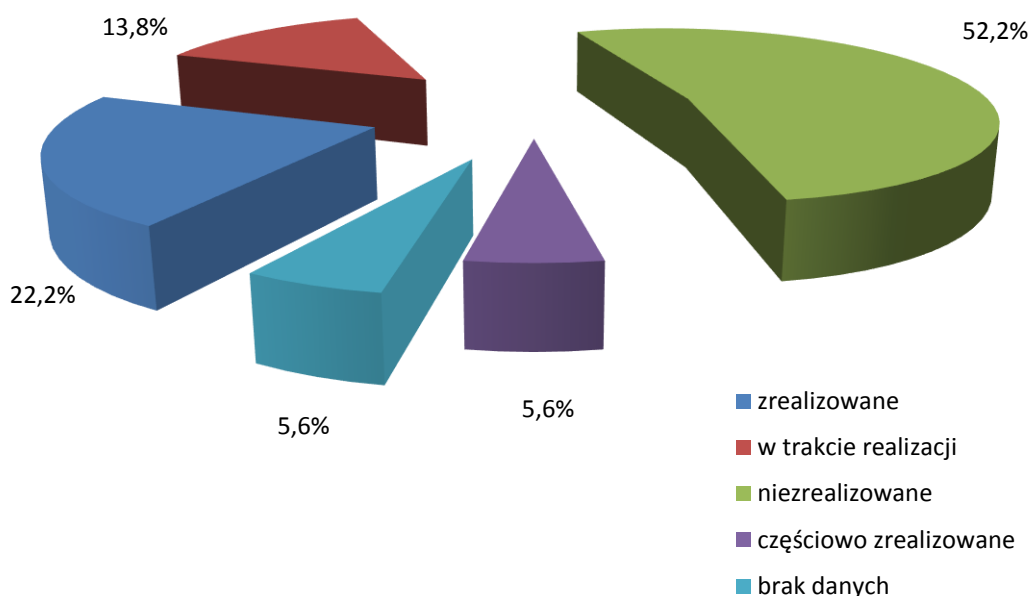
W ramach monitoringu LPR „starej” Nowej Huty analizie poddano 36 projektów wpisanych do programu. Zrealizowanych zostało 8 projektów (22,2 %), 5 jest w trakcie realizacji (13,8 %), 2 projekty (5,6%) zostały zrealizowane częściowo, w mniejszym zakresie niż planowano, z powodu braku dostępności odpowiednich środków finansowych. 19 projektów (52,8%) nie zostało zrealizowanych, w przypadku jednego z nich beneficjent zadeklarował całkowitą rezygnację z realizacji (projekt pn. „Stworzenie STREFY MEDIÓW w dawnym kinie Świt, os. Teatralne 10 – Ośrodek Kultury im. C.K. Norwida). Nie otrzymano informacji co do stanu realizacji 2 projektów (5,6%). Całkowita wartość zrealizowanych projektów w ramach LPR „starej” Nowej Huty wyniosła: 45 295 913,62 zł oraz 788 000,00 EUR (całościowa kwota projektu).

Projekt pn. „Kraków – Nowa Huta. Rewitalizacja „starej” Nowej Huty”, w tym: zespół zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej tzw. „starej” Nowej Huty wraz z użytkiem ekologicznym Łąki Nowohuckie oraz tereny zieleni w Dolinie Dłubni wraz z układem historycznych wsi Mogiła i Krzesławice, jako działanie komplementarne do projektu flagowego: „Aleja Róż - plac Centralny - Łąki Nowohuckie” został zgłoszony przez GMK do banku projektów w ramach naboru organizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego do projektu Programu Strategicznego

Dziedzictwo i Przemysł Czasu Wolnego na lata 2014-2020. Szacunkowy koszt realizacji projektu to 102 330 000,00 zł.

W ramach naboru do banku projektów Programu Strategicznego Ochrona Zdrowia na lata 2014-2020 zgłoszono projekt pn. „Rewitalizacja Szpitala Specjalistycznego im. S. Żeromskiego w Krakowie wraz z jego otoczeniem” na kwotę 76 790 000,00 zł, w ramach którego zaplanowana jest realizacja prac zawierających się w projekcie pn. „Szpital Specjalistyczny im. S. Żeromskiego. Rekultywacja parku i zieleni o pow. 10 ha; os. Na Skarpie 66”, wpisanego do LPR „starej” Nowej Huty.

Wykres 3. Stan realizacji projektów rewitalizacyjnych wpisanych do LPR „starej” Nowej Huty

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 5. LPR „starej” Nowej Huty – projekty zrealizowane

Lp.	Nazwa projektu	Koszt realizacji	uwagi
1.	7. Zespół Państwowych Szkół Muzycznych: budowa obiektu dydaktyczno-kulturalnego etap II	23 987 222,00 zł*	Podano kwotę wg http://www.poiis.mkidn.gov.pl
2.	14. Odbudowa ścieżek rowerowych na terenie Nowej Huty	2 841 942,55 zł	*Projekt zrealizowany jest w innym zakresie rzeczowym. 1. Al. Andersa od istniejącej ścieżki rowerowej przy rondzie Gen. Maczka do Braci Schindlerów 2. Al. Andersa od ul. M. Dąbrowskiej do istniejącej ścieżki przy rondzie Kocmyrzowskim 3. Ul. Broniewskiego od ronda Hipokratesa do DH Wanda

Raport z realizacji programów rewitalizacji w Krakowie
(stan na 31 grudnia 2015 r.)

			4. Ul. Kocmyrzowska od ronda Kocmyrzowskiego do ul. Obr. Krzyża 5. Ul. Meissnera od ul. Łąkowej do ul. Pilotów 6. W 2013 r. zrealizowano budowę ścieżki rowerowej w ul. Komorowskiego od ronda Polsadu do ul. Stella Sawickiego
3.	18. Apollo Film Sp. z o.o.: Utworzenie Centrum Świt – miejsca otwartego dla mieszkańców Nowej Huty i spełniającego m.in. funkcję w zakresie przemysłu czasu wolnego w budynku byłego kina „Świt”	6 322 250,00 zł *	Podano kwotę netto, według ankiety z 2013 r.
4.	19. Teatr Ludowy – modernizacja	1 217 541,16 zł	
5.	20. Zespół Szkół Ogólnokształcących Sportowych Nr 2, os. Teatralne 35 – budowa sali gimnastycznej	6 533 913,00 zł	
6.	22. CASE Cities Against Social Exclusion – Miasta przeciw wykluczeniu społecznemu w ramach Interreg III C	788 000,00 EUR	Podano całkowity koszt projektu. Projekt miękki, obejmował także inne rejony Nowej Huty (os. Złotej Jesieni, ul. Sikorki, ul. Kantorowicką).
7.	26. Zespół Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych Nr 5, os. Słoneczne 12 – budowa sali gimnastycznej	4 139 969,00 zł	
8.	30. Wspólnota Mieszkaniowa os. Ogrodowe 2	253 075,91 zł	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Budżetu Miasta Krakowa oraz ankiet przesyłanych przez beneficjentów.

Tabela 6. LPR „starej” Nowej Huty – projekty w trakcie realizacji

Lp.	Nr karty i nazwa projektu	Planowany termin realizacji projektu	Uwagi
1.	5. Łąki Nowohuckie - wypracowanie metodyki zajęć terenowych w oparciu o uwarunkowania i wartości łąk Nowohuckich z uwzględnieniem wszystkich grup potencjalnych odbiorców. 1) Doskonalono metodykę zajęć terenowych na łąkach Nowohuckich z różnymi grupami docelowymi, organizacja botanicznych warsztatów terenowych 2) Prowadzenie rozmów z wybranymi nauczycielami w celu opracowania scenariuszy warsztatów dla różnych grup wiekowych. Planowane jest przystąpienie do konkursu na działania ekologiczne do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie – pozyskanie funduszy na opracowanie pakietu scenariuszy zajęć terenowych dla uczniów krakowskich szkół. 3) Monitorowano stan łąk Nowohuckich		Nie zrealizowano tej części projektu, które wymagają nakładów finansowych tj. Festiwalu Łąk Nowohuckich Zrealizowano zadania, które OKN może wykonać w ramach swoich zadań statutowych i pozyskanych funduszy z innych źródeł na zadania celowe. W roku 2014 pozyskano 600 zł na przeprowadzenie warsztatów terenowych dla uczniów i mieszkańców Krakowa.

Raport z realizacji programów rewitalizacji w Krakowie
(stan na 31 grudnia 2015 r.)

	4) Na bieżąco rozprowadzany był plakat edukacyjny „Błonia Krakowskie – Łąki Nowohuckie” oraz monografia o użytku ekologicznym „Łąki Nowohuckie”.		
2.	12. Zielone spacerunki po Nowej Hucie – nowa tradycja rekreacji i animacji. Obecna nazwa Ogrody Nowej Huty	projekt ma charakter ciągły, dotychczas zrealizowano na terenie Nowej Huty 8 ogrodów społecznych	Projekt realizowany m.in. w ramach projektu Ogrody Nowej Huty, realizowanego w partnerstwie z ArcelorMittal Poland S.A. oraz radami dzielnic Nowej Huty. Pozyskano na ten cel ok. 40 000 zł w 2014 r. oraz 44 000 zł w 2015 r. (ArcelorMittal Poland S.A i Miasto Kraków)
3.	21. Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida: Green Garage – modernizacja obiektu i rewitalizacja terenu w celu adaptacji na placówkę kulturalną Zgłoszony przez Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida do Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty w ramach konsultacji społecznych projekt Green Garage/Zielony Garaż został zmodyfikowany i dopasowany do potrzeb wniosku aplikacyjnego w ramach Programu dla Europy Środkowej, a jego realizacja stała się częścią międzynarodowego projektu pn. <i>ReNewTown. New post-socialist City: Competitive and Attractive</i> . W latach 2011-2014 był realizowany jako tzw. akcja pilotażowa projektu – inwestycja - pn. ARTzona. ARTzona jest z założenia otwartą przestrzenią dla działań społeczno-artystycznych, której główną grupę odbiorców stanowić będą „kreatywni” mieszkańcy Nowej Huty, ze specjalną ofertą dla organizacji pozarządowych działających na terenie dzielnicy. Projekt tworzenia przestrzeni od 2013 roku jest kontynuowany i rozwijany dzięki wsparciu finansowemu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dwukrotne dofinansowanie w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pn. Rozwój Infrastruktury Kultury, priorytet Infrastruktura domów kultury 2013 i 2014 r., Gminy Miejskiej Kraków oraz Rady Dzielnic XVIII Nowa Huta. Do tej pory zmodernizowano i wyposażono częściowo wnętrze budynku (hall, utworzenie galerii, remont dużej Sali tanecznej, prace modernizacyjne w małej Sali tanecznej, stworzenie i wyposażenie studia filmowego, modernizacja pomieszczeń sanitarnych, modernizacja i wyposażenie pokoi instruktorów). W listopadzie 2014 r. przygotowano kolejny wniosek do Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pn. Rozwój Infrastruktury Kultury, priorytet Infrastruktura domów kultury i otrzymano dofinansowanie na prace remontowe dot. remontu		30 000 Euro (pozyskane w ramach projektu ReNewTown na zakup sprzętu ekspozycyjnego i multimedialnego – zrealizowano w 2013 r.) 2013 r. : 200 000 zł z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Gmina Miejska Kraków 172 000 zł., Rada Dzielnic XVIII Nowa Huta 23 350 zł. (I etap zadania pn. „ARTzona – nowohucka przestrzeń kreatywna – modernizacja i remont”) Wkład własny Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida 13 352,86 2014 r.: 150 000 zł z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 300 000 zł Gmina Miejska Kraków (II etap zadania pn. „ARTzona – nowohucka przestrzeń kreatywna – modernizacja i remont”) Wkład własny Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida 13 95 636,99 2015 r.: 160 000 zł z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (zadanie pn. „ARTzona – nowohucka przestrzeń kreatywna – modernizacja i remont – etap III”, Gmina Miejska Kraków 215 000 zł,

	elewacji budynku oraz adaptacji pomieszczeń do prowadzenia działalności edukacyjnej i kulturalnej - stworzenie pracowni kreatywnej dla dzieci i studia nagrań - zrealizowano w 2015 r. W listopadzie 2015 r. po raz czwarty przygotowano i złożono w niosek do Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pn. Rozwój Infrastruktury Kultury, priorytet Infrastruktura domów kultury i otrzymano dofinansowanie na prace remontowe dot. pomieszczeń w przyziemiu budynku ARTzony i przystosowanie do prowadzenia działalności kulturalnej.		Wkład własny Ośrodka Kultury im. C. K. Norwida 77 964,63 zł
4.	31. Wspólnoty Mieszkaniowe os. Na Skarpie budynków nr 42,43,50,58		Sporządzono koncepcję remontu, podjęto przygotowania do konsultacji z mieszkańcami.
5.	33. Uciepłownienie w oparciu o miejską sieć ciepłowniczą obszaru Nowa Huta; Bieńczyce; Zespół osiedli: Albertyńskie, Przy Arce, Jagiellońskie, Kazimierzowskie, Niepodległości, Złotej Jesieni, Czyżyny, os. II Pułku Lotniczego, Stara Huta – Łąki Nowohuckie pomiędzy skarpą a Wałem Wiślanym, Swoszowice, Mogiła.		Mogiła – ul. Klasztorna – zrealizowane w 2011r. wydatkowano 580 000 zł Bieńczyce – os. Jagiellońskie, os. Kazimierzowskie – przebudowa sieci kanałowych na rury preizolowane, planowana realizacja przesunięta na lata 2016-2020 ze względu na brak środków finansowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Budżetu Miasta Krakowa oraz ankiet przesyłanych przez beneficjentów.

W lipcu 2014 r. rozpoczęto aktualizację Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty. W drodze zamówienia publicznego wybrano wykonawcę – firmę Aleksander Noworól Konsulting. Opracowany dokument aktualizacji, na podstawie analizy przestrzennego zróżnicowania zjawisk kryzysowych w sferze społeczno-ekonomicznej oraz wobec pojawiających się sugestii mieszkańców i działaczy społecznych, zawiera propozycję rozszerzenia obszaru objętego programem. Dodatkowym argumentem przemawiającym za rozszerzeniem obszaru w kierunku wschodnim jest sąsiedztwo strategicznego projektu miejskiego Nowa Huta Przyszłości. Wykonawca poprzez osadzenie celów rewitalizacji w szerszym kontekście związanym z zachodzącymi zmianami i dotychczasowymi doświadczeniami, zaproponował trzy cele kierunkowe wraz z przypisanymi im celami operacyjnymi oraz instrumentami ich wdrażania.

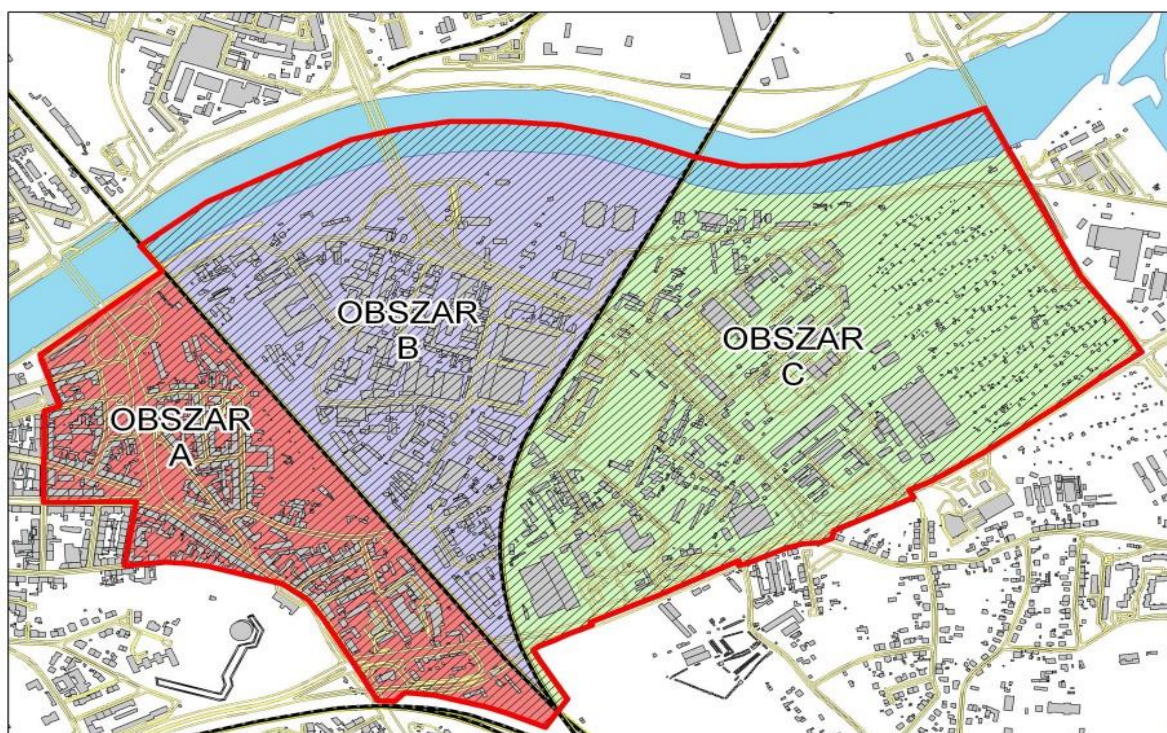
Zaktualizowany program oczekiwał na wytyczne IZ RPO Województwa Małopolskiego w zakresie wymogów wobec programów i projektów rewitalizacyjnych na lata 2014-2020. W związku z wejściem w życie Ustawy o rewitalizacji i koniecznością dostosowania Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa do aktualnego stanu prawnego oraz sprecyzowaniem wymogów stawianych przez IZ RPO Województwa Małopolskiego projektom rewitalizacyjnym – prace przeprowadzone przy aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji „starej” Nowej Huty zostaną wykorzystane przy aktualizacji MPRK.

4.3 Lokalny Program Rewitalizacji Zabłocia

Lokalny Program Rewitalizacji Zabłocia (LPR Zabłocia), przyjęty Uchwałą Nr XC/1193/10 Rady Miasta Krakowa z dnia 13 stycznia 2010 r., stanowi aktualizację *Programu Rewitalizacji i Aktywizacji Poprzemysłowego Obszaru Zabłocia*, przyjętego przez Radę Miasta Krakowa dnia 25.10.2006 r. Uchwałą Nr CXIX/1284/06. Opracowany zgodnie z wymogami określonymi w *Metodyce przygotowania i oceny programów rewitalizacji w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013*, po spełnieniu wielu warunków był instrumentem do pozyskiwania środków finansowych w ramach Działania 6.1. Schemat A MRPO 2007-2013.

LPR Zabłocia pozostał w ścisłej relacji do uchwalonego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Zabłocia (mpzp Zabłocia), przyjętego Uchwałą Nr CXIII/1156/06 Rady Miasta Krakowa z dnia 28.06.2006 r.

Mapa 4. Obszar objęty LPR Zabłocia

Źródło: LPR Zabłocia.

Obszar Zabłocia objęty programem zajmuje powierzchnię 175 ha i charakteryzuje się wewnętrznym trójpodziałem funkcjonalnym. W planie miejscowym Zabłocie podzielono na trzy obszary: **A** (Stare Podgórze), **B** (Stare Zabłocie – centralna i najbardziej przemysłowa część obszaru), **C** (Zabłocie Wschód). Cały obszar leży w dzielnicy XIII. Północna część Zabłocia wiąże się z priorytetowym planem miejscowym o charakterze „ochronnym” nazwanym „Bulwary Wisły”, obejmującym prawobrzeżny odcinek nadbrzeża Wisły pomiędzy mostem Powstańców Śląskich a mostem Kotlarskim i dalej w kierunku na stopień wodny Dąbie.

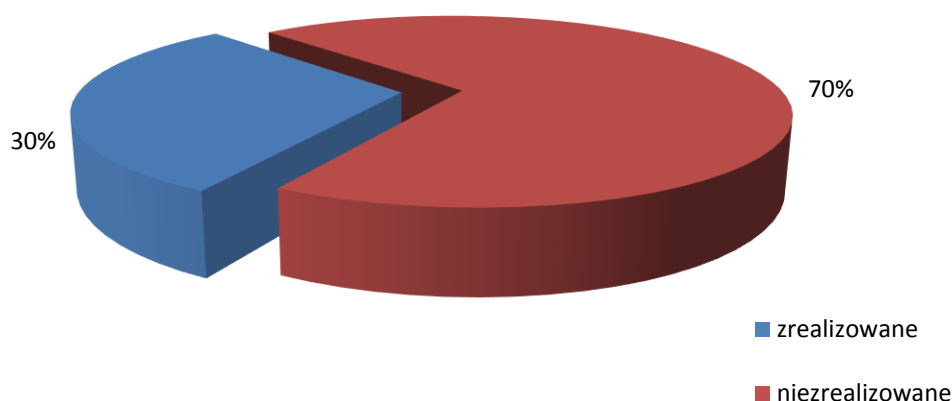
Stan realizacji projektów wpisanych do LPR Zabłocia

W ramach monitoringu LPR Zabłocia analizie poddano 20 projektów wpisanych do programu. Zrealizowano 6 projektów (30%), 14 projektów (70 %) nie zostało zrealizowanych.

Jeden z niezrealizowanych projektów w zmienionym zakresie został zgłoszony przez GMK do banku projektów w ramach naboru organizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego do projektu Programu Strategicznego Dziedzictwo i Przemysł Czasu Wolnego na lata 2014-2020 jako projekt pn. „Budowa Forum Literatury w Porcie Solnym Kraków przy ul. Na Zjeździe 8”. Inwestycja szacowana jest na kwotę 86 000 000,00 zł.

Całkowita wartość zrealizowanych projektów w ramach LPR Zabłocia wyniosła **95 003 520,29 zł**.

Wykres 4. Stan realizacji projektów rewitalizacyjnych wpisanych do LPR Zabłocia

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 7. LPR Zabłocia – projekty zrealizowane

Lp.	Nr karty i nazwa projektu	Koszt realizacji	uwagi
1.	2. Muzeum Sztuki Współczesnej	78 345 388,53 zł	
2.	6. Przebudowa budynku nr 1 dla potrzeb Muzeum Miejsca	10 143 767,00 zł	
3.	7. Społeczne uporządkowanie przestrzeni publicznej przy budynku ul. Józefińskiej 24a	51 302,76 zł	* Projekt realizowany pod nazwą: Adaptacja budynku przy ul. Józefińskiej 24 a dla potrzeb osób niepełnosprawnych – w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, projekt „Pora na Aktywność”

Raport z realizacji programów rewitalizacji w Krakowie
(stan na 31 grudnia 2015 r.)

4.	8. Modernizacja, renowacja budynków poprawiająca estetykę zewnętrzną	644 050,00 zł	
5.	9. Zagospodarowanie wnętrza terenu ograniczonego ul. Powstańców Wielkopolskich, Wielicką, Tarnowskiego, Hetmańską, Dekerta i linią kolejową Kraków Główny – Przemyśl	5 819 012,00 zł	Realizacja projektu pn. „Budowa terminala autobusowego w rejonie estakady ul. Wielicka – ul. Powstańców Wielkopolskich, który obejmuje budowę terminala wraz z przebudową uzbrojenia terenu”
6.	13. Bulwary Wiślane		Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru „Bulwary Wisły” obowiązuje od 28 października 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Budżetu Miasta Krakowa oraz ankiet przesłanych przez beneficjentów.

5. Program rehabilitacji zabudowy blokowej na terenie Gminy Miejskiej Kraków

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa przyjęte w 2003 r. i zaktualizowane w 2014 r. określa, iż jednym z głównych celów i priorytetów polityki przestrzennej na terenach zabudowy miejskiej to m.in rehabilitacja zabudowy blokowej. Działania powinny opierać się na inicjowaniu programów rehabilitacyjnych wybranych obszarów. W dokumencie tym wskazano osiedla, które wymagają interwencji.

Blokowiska – zespoły osiedli wielorodzinnych z wielkiej płyty – zostały także w MPRK wskazane jako zespół nadrzędny wymagający objęcia programem rewitalizacji.

12 maja 2010 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła Uchwałę Nr C/1346/10 w sprawie *kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w zakresie przygotowania programu zabudowy blokowej na terenie Gminy Kraków*. Uchwała była odpowiedzią na konieczność rozpoczęcia prac w zakresie rehabilitacji zabudowy blokowej. Ustala cele i założenia programu. W celu realizacji uchwały UMK zlecił wykonanie *Założeń programu rehabilitacji zabudowy blokowej na terenie Gminy Miejskiej Kraków*. Dokument został przygotowany przez Instytut Rozwoju Miast. Zebrano w nim informacje dotyczące wszelkiego typu wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej, zgodnie z obowiązującymi kierunkowymi dokumentami Gminy Miejskiej Kraków. *Założenia* przyjęto Uchwałą nr CXV/1587/10 Rady Miasta Krakowa z dnia 3 listopada 2010 r. Stanowiły one podstawę do przygotowania propozycji wyboru przez Radę Miasta Krakowa osiedli do objęcia pilotażowymi programami rehabilitacji. Przedmiotem analiz dokonanych w *Założeniach* były obszary wskazane w *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa* oraz *Strategii Rozwoju Krakowa*.

Zakres *Założeń* obejmuje:

- wyniki wstępnej analizy uwarunkowań dla rehabilitacji osiedli na terenie Gminy Miejskiej Kraków,
- syntezę prezentującą wybrane obszary osiedlowej zabudowy blokowej w mieście,
- określenie metody wielokryterialnej, strategicznej oceny i wyboru obszarów/osiedli do pilotażowego wdrożenia programu rehabilitacji,
- określenie metody budowy lokalnych programów rehabilitacji obszarów zabudowy blokowej w trybie partycypacji społecznej,
- określenie zasad wdrażania, finansowania i monitorowania lokalnych programów rehabilitacji,
- określenie wstępnego harmonogramu opracowania programu rehabilitacji zabudowy blokowej osiedli.

Kolejnym krokiem było przygotowanie przez Instytut Rozwoju Miast *Wielokryterialnej analizy dziewiętnastu osiedli zabudowy blokowej położonych na terenie Gminy Miejskiej Kraków*, które zostały wskazane w wyżej wymienionych, przyjętych przez Radę Miasta Krakowa dokumentach strategicznych. W opracowaniu zastosowano metodykę wskazaną w *Założeniach*. Metoda analizy wielokryterialnej umożliwiła przeprowadzenie waloryzacji obszarów przewidzianych do rehabilitacji. Wskazano 37 wskaźników, według których dokonano oceny 19 analizowanych osiedli i uszeregowano je w kolejności od tych, które najpilniej potrzebują rehabilitacji po te, które takich działań na dzień dzisiejszy nie wymagają. Czynniki te podzielono na 6 grup obejmujących następujące zagadnienia: problemy społeczne, ekonomiczne, środowiskowe, techniczne, architektoniczno-urbanistyczne oraz ogólnomiejskie. Analizowane osiedla uszeregowano według liczby łącznie uzyskanych punktów.

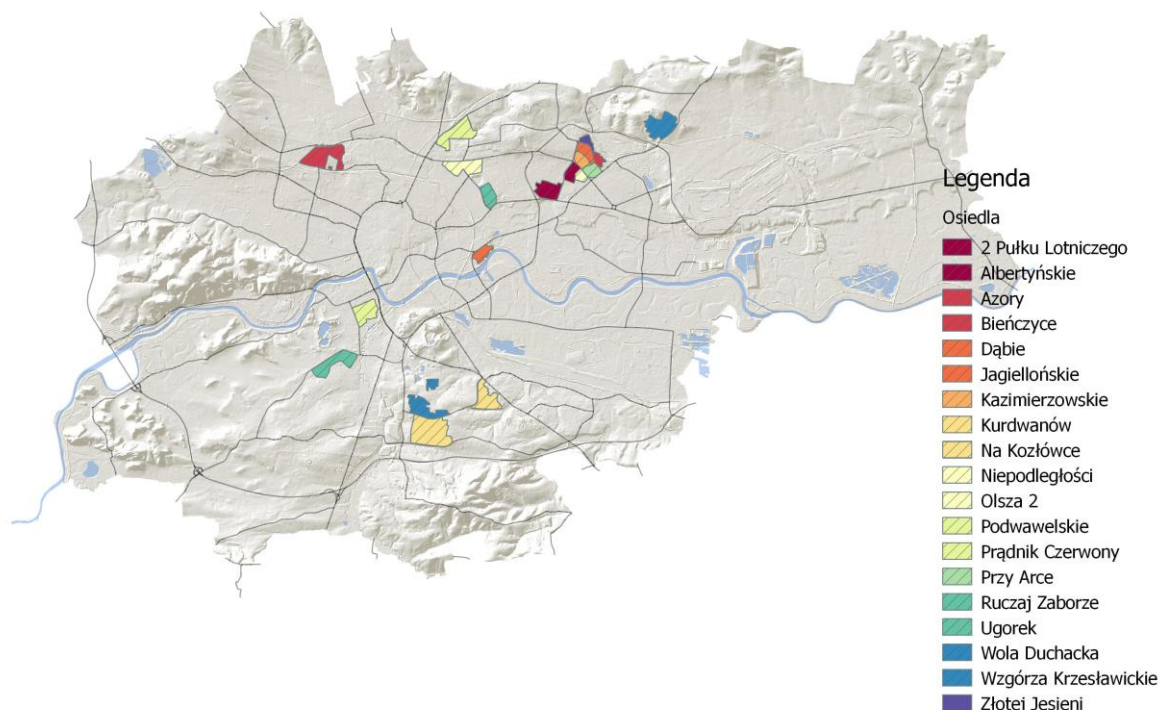
Tabela 8. Ranking analizowanych osiedli opracowany w oparciu o przyjęty zestaw 37 wskaźników

Lp.	Osiedle	Ocena łączna
1.	Olsza II	68,09
2.	Azory	67,64
3.	Ugorek	62,48
4.	Wzgórza Krzesławickie	62,05
5.	Ruczaj	61,73
6.	Podwawelskie	59,45
7.	Wola Duchacka	58,60
8.	Złotej Jesieni	54,19
9.	Kurdwanów	51,78
10.	Kazimierzowskie	49,83
11.	Na Kozłówce	47,25
12.	Dąbie	46,87
13.	Przy Arce	44,45
14.	Prądnik Czerwony	44,16
15.	Albertyńskie	43,91
16.	Jagiellońskie	42,88
17.	Niepodległości	40,35
18.	II Pułku Lotniczego	38,62
19.	Bieńczyce	34,55

Źródło: *Wielokryterialna analiza dziewiętnastu osiedli zabudowy blokowej położonych na terenie Gminy Miejskiej Kraków.*

Osiedla podzielono na trzy grupy. Pierwsza – to osiedla, które wymagają objęcia programem rehabilitacji w pierwszej kolejności (otrzymały wynik powyżej 60 pkt.). Druga – osiedla wymagające interwencji w drugiej kolejności (otrzymały 50-60 pkt.). Trzecia grupa osiedli nie jest obecnie rekomendowana do objęcia programem rehabilitacji (<50 pkt.).

Mapa 5. Usytuowanie osiedli objętych analizą w przestrzeni Miasta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Wielokryterialnej analizy dziewiętnastu osiedli zabudowy blokowej położonych na terenie Gminy Miejskiej Kraków*

Na podstawie przeprowadzonych analiz Rada Miasta Krakowa (Uchwałą nr LII/710/2012 z dnia 12 lipca 2012 r.) podjęła decyzję o wyborze osiedli: Azory, Olsza II i Ugorek do objęcia pilotażowym programem rehabilitacji. Wybrane osiedla to teren obejmujący 131,4 ha i zamieszkały przez 28 tys. osób.

W listopadzie 2012 r. Wydział Rozwoju Miasta UMK zorganizował warsztaty Future City Game na osiedlu Ugorek. Warsztaty te, prowadzone według metodologii British Council, były specyficzną formą konsultacji społecznych i przygotowaniem Miasta do rozpoczęcia procesu rehabilitacji na wybranych przez Radę Miasta Krakowa osiedlach. Uczestnicy warsztatów (mieszkańcy osiedla oraz osoby z nim związane) współpracowali w grupach, szukając pomysłów na poprawę warunków życia na osiedlu Ugorek. W kwietniu i czerwcu 2013 roku kolejnymi edycjami warsztatów objęto osiedla Olsza II i Azory. Pomysły i uwagi uczestników warsztatów będą pomocne podczas tworzenia pilotażowych programów rehabilitacji zabudowy blokowej dla poszczególnych osiedli.

Zgodnie z *Założeniami Programu Rehabilitacji Zabudowy Blokowej na terenie Gminy Miejskiej Kraków* jesienią 2013 roku rozpoczęto działania zmierzające do opracowania pierwszego pilotażowego Programu Rehabilitacji osiedli Ugorek i Olsza II. Powołano Lokalne Forum Rehabilitacji, którego celem

było zaktywizowanie lokalnych społeczności oraz działania z zakresu szeroko rozumianej edukacji, mającą na celu przygotowanie ich do czynnego udziału w procesach partycypacyjnych przy tworzeniu Programu. Wspólnie wypracowywano kompromisowe rozwiązania dotyczące obszarów problemowych na osiedlach. Uczestnikami Forum mogli zostać reprezentanci: mieszkańców, właścicieli i zarządców nieruchomości, podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie osiedli, Rady Miasta Krakowa i Rad Dzielnicowych, policji, straży miejskiej, straży pożarnej oraz takich jednostek jak np. przedszkola, szkoły, domy opieki, domy kultury, NGO-sy. W okresie od listopada 2013 roku do czerwca 2014 roku na terenie osiedli Ugorek i Olsza II, w ramach Forum Rehabilitacji, odbył się cykl trzech sesji strategicznych oraz szereg wydarzeń uzupełniających: spacerów badawcze, spotkania tematyczne, warsztaty projektowe oraz wieńczący cykl Piknik na Ugorku i Olszy. Działał też Punkt Informacyjny, wydawana była także gazeta osiedlowa.

W pierwszej połowie 2014 r. na osiedlach Ugorek, Olsza II i Azory zrealizowany został program warsztatów pod nazwą „Active Citizens – Aktywna Społeczność w Krakowie”. Projekt służył integracji sąsiedzkiej, która w efekcie umożliwi podejmowanie wspólnych, szeroko rozumianych działań na rzecz rozwoju społeczności osiedli. Spośród osób aktywnie działających na osiedlach Ugorek, Olsza II i Azory powstał zespół animatorów i animatorek społecznych, którzy wraz z organizatorami pilotowali działania w ramach projektu.

Podczas sześciu warsztatów uczestnicy i uczestniczki dowiedzieli się jak rozpoznawać potrzeby swojego osiedla, jak zaplanować działania społeczne, jak współpracować w grupie i jak się komunikować, aby uzyskać poparcie dla swoich pomysłów. Uczestnicy projektu nawiązali nowe, sąsiedzkie znajomości, które zaowocowały wspólnymi, osiedlowymi inicjatywami. Stało się to impulsem do opracowania mini-projektów społecznych, które wzięły udział w konkursie grantowym. Sześć najlepszych z ośmiu zgłoszonych koncepcji otrzymało dofinansowanie w wysokości do pięciu tysięcy złotych, a także wsparcie organizatorów (tzw. mentoring) na etapie realizacji, która zakończy się najpóźniej we wrześniu 2015.

Innym wymiarem partycypacji jest udział środowiska naukowego w procesie rehabilitacji, poprzez uczestnictwo przedstawicieli krakowskich uczelni (Instytut Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Instytut Projektowania Urbanistycznego Politechniki Krakowskiej), jako doradców/ekspertów Forum, jak również włączenie w procesy rehabilitacji konkretnych projektów badawczych i wdrożeniowych, jak np. realizowany w porozumieniu z GMK przez Politechnikę Krakowską projekt pn. „Analiza stanu technicznego oraz możliwości rewitalizacji budynków wielkopłytowych”.

Specjaliści z Instytutu Socjologii UJ oraz Instytutu Projektowania Urbanistycznego PK sporządzili ponadto opracowania studialne: „Diagnoza kapitału społecznego, jakości życia i funkcjonalności osiedli Ugorek i Olsza II” oraz „Diagnoza funkcjonalno–przestrzenna osiedli: Olsza II i Ugorek”. Uzyskane materiały wyjściowe są obecnie redagowane do postaci Programu rehabilitacji tych osiedli.

Kolejnym działaniem podjętym na terenie wskazanym do rehabilitacji jest Projekt USER - zmiany i konflikty w użytkowaniu przestrzeni publicznej. Projekt był realizowany w ramach inicjatywy wspólnotowej Urbact II, której celem na poziomie lokalnym była poprawa jakości życia mieszkańców poprzez odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni publicznej, tego wszystkiego co nas otacza: dróg, bloków mieszkalnych, placów zabaw, parków, sklepów, osiedlowej zieleni itp. Natomiast na poziomie międzynarodowym USER miał pomóc w wymianie doświadczeń między miastami, dzieleniu się wiedzą oraz unikaniu błędów przy wprowadzaniu zmian. Liderem projektu było miasto Grenoble, partnerami

natomiast: Malaga, Pescara, Drezno, Kopenhaga, Lizbona, Ryga, Lublin oraz Kraków. Głównym tematem projektu był problem zmian i konfliktów w użytkowaniu miejskiej przestrzeni publicznej oraz zarządzanie nią w zrównoważony sposób.

Temat ten był rozwijany w ramach projektu w trzech podtematach:

- bardziej interaktywna przestrzeń publiczna eliminująca konflikty w użytkowaniu,
- bezpieczniejsza przestrzeń publiczna w bardziej przyjaznym mieście,
- czysta i lepiej utrzymana przestrzeń publiczna.

Istotne w projekcie było zaangażowanie interesariuszy – użytkowników, którzy z codziennego, praktycznego doświadczenia, wiedzą w jaki sposób funkcjonuje miasto. Projekt USER definiuje tak pojętych „użytkowników” jako kluczowych aktorów w ramach projektu. Nie chodzi tu tylko o uczestnictwo mieszkańców w projekcie, ale o wyposażenie lokalnych użytkowników w kompetencje w zakresie zarządzania miejską przestrzenią publiczną.

Celem sieci USER było wypracowanie uniwersalnej metody, przygotowanej do zastosowania w różnych miastach, umożliwiającej osiągnięcie zrównoważonego rozwoju miasta w następstwie przeprowadzanych procesów rewitalizacyjnych. Partnerzy projektu utworzyli platformę wymiany doświadczeń, pomysłów i dobrych praktyk stosowanych w ich własnych miastach. Wypracowane na poziomie międzynarodowym propozycje działań były następnie wdrażane na poziomie lokalnym. Rezultatem prac jest opracowanie przez każde miasto, w ścisłej współpracy z lokalnymi zainteresowanymi stronami, Lokalnego Planu Działania.

Tematem zgłoszonym przez Gminę Miejską Kraków do projektu była rehabilitacja obszaru osiedla Azory, wskazanego w "Wielokryterialnej analizie dziewiętnastu osiedli zabudowy blokowej" jako osiedla najpilniej wymagającego stworzenia programu rehabilitacji. Jednym z zadań Gminy w ramach projektu było powołanie Lokalnej Grupy Wsparcia (Lokalnego Forum Rehabilitacji), w skład której weszli m.in. liderzy lokalnych społeczności, reprezentanci właścicieli i zarządców nieruchomości, podmiotów gospodarczych działających na terenie osiedla, jednostek i instytucji infrastruktury społecznej takich, jak przedszkola, szkoły, domy kultury, organizacje sportowe, radni Rady Miasta Krakowa, radni Rad Dzielnicowych, przedstawiciele wybranych wydziałów Urzędu Miasta, eksperci zewnątrz. W późniejszym czasie Lokalne Forum Rehabilitacji stanowić będzie organ wykonawczy odpowiedzialny za ostateczne opracowanie i implementację programu rehabilitacji osiedla.

OCAL – Osiedlowe Centra Aktywności Lokalnej

W ramach Konkursu Modelowa Rewitalizacja ogłoszonego 23 kwietnia 2015 r. przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Departament Programów Pomocowych, został złożony projekt pn. **„Miejski program rehabilitacji osiedli w zabudowie blokowej na terenie Gminy Miejskiej Kraków”**. Przedmiotem projektu pilotażowego było utworzenie sieci OCAL - Osiedlowych Centrów Aktywności Lokalnej, zaplanowanych jako połączenie tradycyjnie rozumianego „domu kultury” świadczącego usługi publiczne w dziedzinie kultury i edukacji kulturalnej z szeroko rozumianą pomocą społeczną w środowisku aktywizującą lokalne społeczności (Centra Aktywności Lokalnej).

W założeniach OCAL stanowić ma ośrodek wielopłaszczyznowej integracji społecznej w zakresie działań instytucjonalnych uzupełnionych o formułę samoorganizacji społecznej. Przestrzeń OCAL realizować ma ideę „co-space” („community space”), której odpowiada formuła organizacyjna umożliwiająca realizację

działań „kwalifikowanych” równoległe z działalnością opartą na aktywności samoorganizującej się społeczności lokalnej. Projekt przewidywał współdziałanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (Programów Aktywności Lokalnej), z Miejskim Centrum Profilaktyki i Uzależnień (MCPU), przy jednoczesnym włączeniu podmiotów niepublicznych – NGO, spółdzielni mieszkaniowych, podmiotów prywatnych - jako zadania powierzone. OCAL miałby administrować działalnością pomocową, kulturalną i edukacyjną łącząc działania wspierające z aktywizacją i samoorganizacją lokalnej społeczności.

Dla potrzeb OCAL konieczne byłoby stworzenie odpowiednich warunków w postaci bazy materialnej. Dlatego projekt przewidywał adaptacje: przebudowę lub rozbudowę istniejących na osiedlach obiektów infrastrukturalnych (lokalne kotłownie, wymiennikownie osiedlowe itp.) lub istniejących obiektów edukacyjnych (szkoły) i wykorzystanie ich potencjału technicznego oraz funkcjonalno-przestrzennego.

Model OCAL będzie można dostosować do każdej struktury miejskiej opierając jego organizację na posiadanych zasobach i współdziałaniu instytucji.

Program został zakwalifikowany do II etapu konkursu, który zostanie rozstrzygnięty w 2016 r.

6. Ustawa o rewitalizacji i RPO WM 2014-2020 – szansa na pozyskanie dodatkowego finansowania.

Ustawa o rewitalizacji (Dz.U z 3 listopada 2015 r. poz.1777)

9 października 2015 r. została uchwalona Ustawa o rewitalizacji. Ustawa definiuje rewitalizację jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Interesariuszami rewitalizacji w rozumieniu ustawy są np. mieszkańcy, właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości, zarządcy nieruchomości zlokalizowanych w tych obszarach, w tym spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, stowarzyszenia budownictwa społecznego, podmioty prowadzące działalność lub planujące prowadzić działalność na tym terenie, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, organy władzy publicznej oraz inne podmioty realizujące uprawnienia Skarbu Państwa w obszarze rewitalizacji.

Dokument porządkuje dzisiejsze pojmowanie rewitalizacji, które w ostatnich latach było bardzo różnie rozumiane, często w sposób uproszczony i sprowadzało się do pojedynczych projektów dotyczących konkretnych budynków, publicznych przestrzeni miejskich, bez należytego uwzględnienia i zaprojektowania działań „miękkich” adresowanych do lokalnych społeczności. Istotą rewitalizacji jest prowadzenie tych działań łącznie z naciskiem na społecznie uwarunkowania i oddziaływanie, tak aby się wzajemnie wzmacniały i uzupełniały.

Ustawa kładzie silny akcent na partycypację społeczną, a więc realne włączenie społeczeństwa we wszystkie etapy procesu rewitalizacji – od planowania i przygotowania, przez realizację, po ocenę działań rewitalizacyjnych. Mieszkańcy muszą mieć poczucie, że zmiany w ich obszarze kształtowane są z myślą o nich i przy ich udziale, z zapewnieniem pełnego dostępu do informacji. Istotnym elementem jest prowadzenie różnorodnych konsultacji społecznych (ankiety, wywiady, debaty, warsztaty) obejmujących wszystkich zainteresowanych. Ich wyniki muszą być podawane do publicznej

wiadomości. Sama rewitalizacja staje się dobrowolnym zadaniem własnym samorządu terytorialnego, ale już jej rozpoczęcie wymagać będzie powołania Komitetu Rewitalizacji czyli forum opiniującego i doradczego, w skład którego wejdą przedstawiciele gminy i lokalnej społeczności. Komitet będzie współpracował z samorządem w czasie realizacji procesu rewitalizacji.

Zadaniem Gminy jest wyznaczenie obszarów zdegradowanych cechujących się koncentracją negatywnych zjawisk (gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), a następnie obszarów rewitalizacji obejmujących całość lub część obszaru zdegradowanego. Obszary rewitalizacji nie mogą być większe niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałe przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Głównym narzędziem prowadzenia rewitalizacji w wyznaczonych obszarach będą Gminne Programy Rewitalizacji (GPR), zapewniające jej kompleksowość oraz działania w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną (a także realizowane przez nią samą). Jego podstawą powinno być wyznaczenie obszarów wymagających działań oraz przedstawienie całościowej strategii ich prowadzenia. Gminny Program Rewitalizacji jest aktem prawa miejscowego.

Ustawa wprowadza dwa specjalne rozwiązania ułatwiające prowadzenie rewitalizacji w gminie. Nie będą one obligatoryjne – będą mogły być stosowane w zależności od potrzeb i charakterystyki zaplanowanych działań:

- Specjalna Strefa Rewitalizacji (SSR). Status SSR umożliwi korzystanie ze szczególnych rozwiązań (np. zakaz wydawania na terenie SSR decyzji o warunkach zabudowy, możliwość przyznania dotacji na remonty budynków, uproszczenie w stosowaniu Prawa zamówień publicznych), a także uprości procedury administracyjne związane z realizacją gminnego programu rewitalizacji.
- Miejscowy plan rewitalizacji (szczególna forma miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego), który będzie podstawą realizacji przekształceń urbanistycznych oraz prac inwestycyjno-budowlanych ujętych w GPR. Regulacje cechujące tę specjalną postać planu miejscowego to np. możliwość zawarcia w planie miejscowym koncepcji urbanistycznych czy przypisania do nieruchomości szczegółowych warunków realizacji inwestycji przewidzianych w planie.

Dodatkowo mogą być użyte narzędzia w postaci ustanowienia na rzecz gminy prawa pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji, czy zakazu wydawania warunków zabudowy na obszarze rewitalizacji do czasu ustanowienia SSR lecz nie dłużej niż na okres 2 lat od dnia uchwalenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego będący Instytucją Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym do końca 2015 r. opracował następujące dokumenty:

- *Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020* przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego nr 240/15 z 4 marca 2015 r.
- *Szczegółowy Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020* przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego nr

757/15 z 18 czerwca 2015 r. zmienionej Uchwałami Zarządu Województwa Małopolskiego Nr: 1067/15 z dnia 11 sierpnia 2015 r., 1423/15 z dnia 22 października 2015 r.,

- *Ramowy Plan Realizacji Działań na lata 2014 – 2020* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego nr 580/15 z dnia 14 maja 2015 r.

Ramowy Plan Realizacji Działań w ramach 11 osi priorytetowej, Działanie 11.1 Rewitalizacja miast, Poddziałanie 11.1.1 Rewitalizacja głównych ośrodków miejskich w regionie zakłada jeden nabór projektów rewitalizacyjnych w IV kwartale 2016 r. w trybie konkursowym. Suma dotacji w ramach RPO WM na lata 2014-2020 przewidziana dla tego poddziałania to 45 000 000 Euro.

Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

3 sierpnia 2015 r. ukazały się Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Ich celem było ujednolicenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Ministerstwo Rozwoju wskazało w wytycznych jaka powinna być minimalna zawartość programów rewitalizacji, tj:

- Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy.
- Diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych. Diagnoza zawarta w programie rewitalizacji powinna objąć sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną dla całego obszaru gminy oraz pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji. Szczególne znaczenie ma pogłębiona analiza kwestii społecznych dla określenia potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym (dotyczącym rozwiązywania problemów społecznych oraz pobudzającym aktywność lokalną), co pozwoli na przygotowanie działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu. Takie działania mają na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym programem rewitalizacji.
- Zasięg przestrzenny obszaru/obszarów rewitalizacji przy założeniu, iż są to obszary o koncentracji zjawisk negatywnych i istotne dla rozwoju gminy, przy spełnieniu warunku, iż obszar rewitalizacji obejmie nie więcej niż 20% obszaru gminy zamieszkiwanego przez nie więcej niż 30% mieszkańców
- Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).
- Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.
- Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań,

lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

- Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.
- Mechanizm zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.
- Indykatywne ramy finansowe programu.
- Mechanizm włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grupaktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.
- System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji.
- System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

SPIS TABEL

TABELA 1. POWIERZCHNIA KRAKOWA OBJĘTA LOKALNYMI PROGRAMAMI REWITALIZACJI	20
TABELA 2. PROJEKTY UMIESZCZONE W LOKALNYCH PROGRAMACH REWITALIZACJI DLA KRAKOWA.....	20
TABELA 3. LPR STAREGO MIASTA - PROJEKTY ZREALIZOWANE	24
TABELA 4. LPR STAREGO MIASTA – PROJEKTY W TRAKCIE REALIZACJI	26
TABELA 5. LPR „STAREJ” NOWEJ HUTY – PROJEKTY ZREALIZOWANE	34
TABELA 6. LPR „STAREJ” NOWEJ HUTY – PROJEKTY W TRAKCIE REALIZACJI.....	35
TABELA 7. LPR ZABŁOCIA – PROJEKTY ZREALIZOWANE	39
TABELA 8. RANKING ANALIZOWANYCH OSIEDLI OPRACOWANY W OPARCIU O PRZYJĘTY ZESTAW 37 WSKAŹNIKÓW	42

SPIS MAP

MAPA 1. OBSZARY NA TERENIE GMINY MIEJSKIEJ KRAKÓW OBJĘTE LOKALNYMI PROGRAMAMI REWITALIZACJI	19
MAPA 2. OBSZAR OBJĘTY LPR STAREGO MIASTA	22
MAPA 3. OBSZAR OBJĘTY LPR „STAREJ” NOWEJ HUTY	33
MAPA 4. OBSZAR OBJĘTY LPR ZABŁOCIA.....	38
MAPA 5. USYTUOWANIE OSIEDLI OBJĘTYCH ANALIZĄ W PRZESTRZENI MIASTA	43

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1. UDZIAŁ PROJEKTÓW TEMATYCZNYCH W UJĘCIU IŁOŚCIOWYM W LOKALNYCH PROGRAMACH REWITALIZACJI DLA KRAKOWA	21
WYKRES 2. STAN REALIZACJI PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH WPISANYCH DO LPR STAREGO MIASTA.....	23
WYKRES 3. STAN REALIZACJI PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH WPISANYCH DO LPR „STAREJ” NOWEJ HUTY	34
WYKRES 4. STAN REALIZACJI PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH WPISANYCH DO LPR ZABŁOCIA.....	39